

חפץ חיים

The following book includes:

- Pesach Haggadah
 - License: Public Domain
 - Source: <http://www.daat.ac.il/daat/shabat/pesach/hagada-2.htm>
- Sefaria Edition
 - License: CC0
 - Source: <http://www.sefaria.org/sefaria-edition>

It was retrieved from Sefaria on December 25, 2023 (י"ג בטבת ה'תשפ"ד). It was typeset and formatted by Ktavi.

תוכן העניינים

22	מרור	1	קדש
23	כורך	3	ורחץ
23	שולחן עורך	3	כרפס
23	צפון	3	יחץ
24	ברך	4	מגיד
31	הלל	21	רחצה
39	נרצה	21	מוציא מצה

קדש

מוזגים כוס ראשון. המצות מכוסות.

We pour the first cup. The matsot are covered

קדש

Make Kiddush

בְּשַׁבָּת מִתְחִילִין

On Shabbat, begin here:

וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי. וַיִּכְלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צָבָאָם. וַיִּכְלּ אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלָאכְתּוֹ
אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל מְלָאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשֵׁהוּ
אוֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְכַל־מְלָאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

And there was evening and there was morning, the sixth day. And the heaven and the earth were finished, and all their host. And on the seventh day God finished His work which He had done; and He rested on the seventh day from all His work which He had done. And God blessed the seventh day, and sanctified it; because He rested on it from all of His work which God created in doing (Genesis 1:31-2:3).

בחול מתחילין:

On weekdays, begin here:

סְבָרֵי מְרִנָּן וְרַבָּנָן וְרַבּוּתֵי. בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who creates the fruit of the vine.

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל־עַם וּרְוַמָּנוּ מִכָּל־לֶשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו.
וַתֵּתֵן לָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (לשבת: שְׁבֹתוֹת לְמִנוּחָהּ ו) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָהּ, חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן,
(לשבת: אֶת יוֹם הַשְּׁבֹתָה הַזֶּה ו) אֶת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה זְמַן חֲרוּתֵנוּ, (לשבת: בְּאַהֲבָה) מִקְרָא
קָדֵשׁ וְכָר לִיצִיאַת מִצְרַיִם. כִּי בָנוּ בְּחִרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים, (לשבת: וְשֹׁבֵת) וּמוֹעֲדֵי קִדְּשְׁךָ
(לשבת: בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן) בְּשִׂמְחָהּ וּבְשִׂשׁוֹן הִנָּחֵלְתָּנוּ.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who has chosen us

from all peoples and has raised us above all tongues and has sanctified us with His commandments. And You have given us, Lord our God, [Sabbaths for rest], appointed times for happiness, holidays and special times for joy, [this Sabbath day, and] this Festival of Matsot, our season of freedom [in love] a holy convocation in memory of the Exodus from Egypt. For You have chosen us and sanctified us above all peoples. In Your gracious love, You granted us Your [holy Sabbath, and] special times for happiness and joy.

ברוך אתה ה', מקדש (לשבת: השבת ו) ישראל והזמנים.

Blessed are You, O Lord, who sanctifies [the Sabbath,] Israel, and the appointed times.

במוצאי שבת מוסיפים:

On Saturday night add the following two paragraphs:

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, בורא מאורי האש. ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם המבדיל בין קדש לחל, בין אור לחשך, בין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה. בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלת, ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת. הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדשתך.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who creates the light of the fire. Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who distinguishes between the holy and the profane, between light and darkness, between Israel and the nations, between the seventh day and the six working days. You have distinguished between the holiness of the Sabbath and the holiness of the Festival, and You have sanctified the seventh day above the six working days. You have distinguished and sanctified Your people Israel with Your holiness.

ברוך אתה ה', המבדיל בין קדש לקדש.

Blessed are You, O Lord, who distinguishes between the holy and the holy.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, שיהיה לנו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who has granted us

life and sustenance and permitted us to reach this season.

שותה בהסיבת שמאל ואינו מברך ברכה אחרונה.

Drink while reclining to the left and do not recite a blessing after drinking.

ורחץ

ורחץ

And Wash

נוטלים את הידים ואין מברכים "על נְטִילַת יָדַיִם"

Wash your hands but do not say the blessing "on the washing of the hands."

כרפס

כרפס

Greens.

לוקח מן הכרפס פחות מכזית – כדי שלא יתחייב בברכה אחרונה – טובל במי מלח, מברך "בורא פרי האדמה", ומכווין לפטור בברכה גם את המרור. אוכל בלא הסבה.

Take from the greens less than a *kazayit* - so that you will not need to say the blessing after eating it; dip it into the salt water; say the blessing "who creates the fruit of the earth;" and have in mind that this blessing will also be for the bitter herbs. Eat without reclining.

ברוך אתה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הָאֲדָמָה.

Blessed are you, Lord our God, King of the universe, who creates the fruit of the earth.

יחז

Break

חותך את המצה האמצעית לשתיים, ומצפין את הנתח הגדול לאפיקומן

Split the middle matsah in two, and conceal the larger piece to use it for the afikoman.

מגיד

הא לחמא עניא

מגיד

The Recitation [of the exodus story]

מגלה את המצות, מגביה את הקערה ואומר בקול רם:

The leader uncovers the matsot, raises the Seder plate, and says out loud:

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים. כל דכפין יימי ויילל, כל דצריך יימי ויפסח. השתא הקא, לשנה הבאה בארעא דישׂראל. השתא עבדי, לשנה הבאה בנׁי חורין.

This is the bread of destitution that our ancestors ate in the land of Egypt. Anyone who is famished should come and eat, anyone who is in need should come and partake of the Pesach sacrifice. Now we are here, next year we will be in the land of Israel; this year we are slaves, next year we will be free people.

מה נשתנה

מסיר את הקערה מעל השולחן. מוזגין כוס שני. הבן שואל:

He removes the plate from the table. We pour a second cup of wine. The son then asks:

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות? שׁבֿכֿל הלילות אָנוּ אוֹכְלִין חֶמֶץ וּמִצֵּה, הַלֵּילָה הַזֶּה – כִּלּוֹ מִצֵּה. שׁבֿכֿל הלילות אָנוּ אוֹכְלִין שְׂאֵר יִרְקוֹת – הַלֵּילָה הַזֶּה (כִּלּוֹ) מָרוֹר. שׁבֿכֿל הלילות אֵין אָנוּ מְטְבִילִין אֶפִּילוֹ פֶּעַם אֶחָת – הַלֵּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְעָמִים. שׁבֿכֿל הלילות אָנוּ אוֹכְלִין בֵּין יוֹשְׁבֵין וּבֵין מְסֻבִּין – הַלֵּילָה הַזֶּה כִּלְנוּ מְסֻבִּין.

What differentiates this night from all [other] nights? On all [other] nights we eat *chamets* and *matsa*; this night, only *matsa*? On all [other] nights we eat other vegetables; tonight (only) *marror*. On all [other] nights, we don't dip [our food], even one time; tonight [we dip it] twice. On [all] other nights, we eat either sitting or reclining; tonight we all recline.

עבדים היינו

מחזיר את הקערה אל השולחן. המצות תהיינה מגלות בשעת אמירת ההגדה.

He puts the plate back on the table. The matsot should be uncovered during the saying of the Haggadah .

עבדים היינו לפרעה במצרים, ויוציאנו ה' אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבְרָעָה נְטוּיָה. וְאֵלּוּ הַיּוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, הָרִי אֲנִי וּבְנֵינוּ וּבְנֵי בְנֵינוּ מִשְׁעָבָדִים הָיִינוּ לַפְּרָעָה בְּמִצְרַיִם. וְאֶפִּילוּ כָּלֵנוּ חֲכָמִים כָּלֵנוּ גְבוּרִים כָּלֵנוּ זְקֵנִים כָּלֵנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה מִצֹּהַ עֲלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם. וְכָל הַמְּרַבֵּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הָרִי זֶה מְשַׁבַּח.

We were slaves to Pharaoh in the land of Egypt. And the Lord, our God, took us out from there with a strong hand and an outstretched forearm. And if the Holy One, blessed be He, had not taken our ancestors from Egypt, behold we and our children and our children's children would [all] be enslaved to Pharaoh in Egypt. And even if we were all sages, all discerning, all elders, all knowledgeable about the Torah, it would be a commandment upon us to tell the story of the exodus from Egypt. And anyone who adds [and spends extra time] in telling the story of the exodus from Egypt, behold he is praiseworthy.

מעשה שהיה בבני ברק

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן־עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסבין בבני־ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל־אותו הלילה, עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית.

It happened once [on Pesach] that Rabbi Eliezer, Rabbi Yehoshua, Rabbi Elazar ben Azariah, Rabbi Akiva and Rabbi Tarfon were reclining in Bnei Brak and were telling the story of the exodus from Egypt that whole night, until their students came and said to them, "The time of [reciting] the morning Shema has arrived."

אמר רבי אלעזר בן־עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים כלילות עד שדרשה בו זמא, שנאמר, למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך. ימי חייך הימים. כל ימי חייך הלילות. ונחמם אומרים ימי חייך העולם הזה. כל ימי חייך להביא לימות המשיח:

Rabbi Elazar ben Azariah said, "Behold I am like a man of seventy years and I have not merited [to understand why] the exodus from Egypt should be said at night until Ben Zoma explicated it, as it is stated (Deuteronomy 16:3), 'In order that you remember the day of your going out from the land of Egypt all the days of your life;' 'the days of your life' [indicates that the remembrance be invoked during] the days, 'all the days of your life' [indicates that the remembrance be invoked also during] the nights." But the Sages say, "'the days of your life' [indicates that the remembrance be invoked in] this world, 'all the days of your life' [indicates that the remembrance be invoked also] in the days of the Messiah."

כנגד ארבעה בנים

ברוך המקום, ברוך הוא, ברוך שנתן תורה לעמו ישראל, ברוך הוא. כנגד ארבעה בנים דברה תורה: אחד חכם, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לשאול.

Blessed be the Place [of all], Blessed be He; Blessed be the One who Gave the Torah to His people Israel, Blessed be He. Corresponding to four sons did the Torah speak; one [who is] wise, one [who is] evil, one who is innocent and one who doesn't know to ask.

חכם מה הוא אומר? מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה ה' אלהינו אתכם. ואף אתה אומר לו בהלכות הפסח: אין מקטירין אחר הפסח אפיקומן:

What does the wise [son] say? "What are these testimonies, statutes and judgments that the Lord our God commanded you?" (Deuteronomy 6:20) And accordingly you will say to him, as per the laws of the Pesach sacrifice, "We may not eat an afikoman [a dessert or other foods eaten after the meal] after [we are finished eating] the Pesach sacrifice (Mishnah Pesachim 10:8)."

רשע מה הוא אומר? מה העבודה הזאת לכם. לכם – ולא לו. ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעקר. ואף אתה הקהה את שניו ואומר לו: "בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים". לי ולא לו. אלו היה שם, לא היה נגאל:

What does the evil [son] say? "What is this worship to you?" (Exodus 12:26) "To you' and not 'to him.' And since he excluded himself from the collective, he denied a principle [of the Jewish faith]. And accordingly, you will blunt his teeth and say to him, "'For the sake of this, did the Lord do [this] for *me* in my going out of Egypt' (Exodus 13:8)." 'For me' and not 'for him.' If he had been there, he would not have been saved.

תם מה הוא אומר? מה זאת? ואמרת אליו "בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים".

What does the innocent [son] say? "'What is this?' (Exodus 13:14)" And you will say to him, "'With the strength of [His] hand did the Lord take us out from Egypt, from the house of slaves' (Exodus 13:14)."

ושאינו יודע לשאול – את פתח לו, שנאמר, והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים.

And [regarding] the one who doesn't know to ask, you will open [the conversation] for him. As it is stated (Exodus 13:8), "And you will speak to your son on that day saying, for the sake of this, did the Lord do [this] for me in my going out of Egypt."

יכול מראש חודש

יכול מראש חודש? תלמוד לומר ביום ההוא. אי ביום ההוא יכול מבעוד יום? תלמוד לומר בעבור זה – בעבור זה לא אמרתי, אלא בשעה שיש מצה ומרור מנחים לפניך.

It could be from Rosh Chodesh [that one would have to discuss the Exodus. However] we learn [otherwise, since] it is stated, "on that day." If it is [written] "on that day," it could be from while it is still day [before the night of the fifteenth of Nissan. However] we learn [otherwise, since] it is stated, "for the sake of this." I didn't say 'for the sake of *this*' except [that it be observed] when [*this*] matsa and *maror* are resting in front of you [meaning, on the night of the fifteenth].

מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ועקשיו קרבנו המקום לעבדתו, שנאמר: ויאמר יהושע אל-כל-העם, כה אומר ה' אלהי ישראל: בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם, תרח אבי אברהם ואבי נחור, ונעבדו אלהים אחרים.

From the beginning, our ancestors were idol worshipers. And now, the Place [of all] has brought us close to His worship, as it is stated (Joshua 24:2-4), "Yehoshua said to the whole people, so said the Lord, God of Israel, 'Over the river did your ancestors dwell from always, Terach the father of Avraham and the father of Nachor, and they worshiped other gods.

ואקח את-אביכם את-אברהם מעבר הנהר ואולד אותו בכל-ארץ כנען, וארבה את-ורעו ואמן לו את-יצחק, ואמן ליצחק את-יעקב ואת-עשו. ואמן לעשו את-הר שעיר לרשת אתו, ויעקב ובניו ירדו מצרים.

And I took your father, Avraham, from over the river and I made him walk in all the land of Canaan and I increased his seed and I gave him Yitschak. And I gave to Yitschak, Ya'akov and Esav; and I gave to Esav, Mount Seir [in order that he] inherit it; and Yaakov and his sons went down to Egypt."

ברוך שומר הבטחתו לישראל, ברוך הוא. שהקדוש ברוך הוא חשב את־הקץ, לעשות כמו שאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים, שנאמר: ויאמר לאברהם, גֵּדַע תַּדַּע כִּי־גֵר יִהְיֶה וְרָעָה בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וַעֲבָדוּם וַעֲנוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה. וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִי וְאַחֲרֵי־כֵן יֵצְאוּ בִּרְכָשׁ גָּדוֹל.

Blessed be the One who keeps His promise to Israel, blessed be He; since the Holy One, blessed be He, calculated the end [of the exile,] to do as He said to Avraham, our father, in the Covenant between the Pieces, as it is stated (Genesis 15:13-14), "And He said to Avram, 'you should surely know that your seed will be a stranger in a land that is not theirs, and they will enslave them and afflict them four hundred years. And also that nation for which they shall toil will I judge, and afterwards they will go out with much property.'"

מכסה המצה ומגביה את הכוס בידו, ואומר:

He covers the matsa and lifts up the cup and says:

וְהִיא שֶׁעֲמָדָה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ. שְׁלֹא אֶחָד בְּלֶכֶד עֲמַד עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, אֲלֵא שְׁבָכַל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַצִּילֵנוּ מֵיָדָם.

And it is this that has stood for our ancestors and for us; since it is not [only] one [person or nation] that has stood [against] us to destroy us, but rather in each generation, they stand [against] us to destroy us, but the Holy One, blessed be He, rescues us from their hand.

ארמי אבד אבי

יניח הכוס מידו ויגלה את המצות.

He puts down the cup from his hand and uncovers the matsa.

צא וילמד מה בקש לכן הארמי לעשות ליעקב אבינו: שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ולכן בקש לעקר את־הכלל. שנאמר: ארמי אבד אבי, ויגד מצרימה ויגר שם בממתי מעט, ויהי שם לגוי גדול, עצום ורב.

Go out and learn what Lavan the Aramean sought to do to Ya'akov, our father; since Pharaoh only decreed [the death sentence] on the males but Lavan sought to uproot the whole [people]. As it is stated (Deuteronomy 26:5), "An Aramean was destroying my father and he went down to Egypt, and he resided there with a small number and he became there a nation, great, powerful and numerous."

וַיֵּרֶד מִצְרַיִם – אָנוּס עַל פִּי הַדְּבָר. וַיֵּגֶר שָׁם. מְלַמֵּד שֶׁלֹּא יָרַד יַעֲקֹב אֲבִינוּ לְהַשְׁתַּקֵּעַ בְּמִצְרַיִם אֲלָא לְגֹר שָׁם, שְׁנֹאֲמַר: וַיֵּאמְרוּ אֶל-פַּרְעֹה, לְגֹר בְּאַרְץ כְּנָעַן, כִּי אֵין מְרֻעָה לַצֹּאֵן אֲשֶׁר לַעֲבָדֶיךָ, כִּי כָבֵד הָרָעַב בְּאַרְץ כְּנָעַן. וְעַתָּה יִשְׁבִּי-נָא עַבְדֶּיךָ בְּאַרְץ גִּשׁוֹן.

"And he went down to Egypt" - helpless on account of the word [in which God told Avraham that his descendants would have to go into exile]. "And he resided there" - [this] teaches that Ya'akov, our father, didn't go down to settle in Egypt, but rather [only] to reside there, as it is stated (Genesis 47:4), "And they said to Pharaoh, 'To reside in the land have we come, since there is not enough pasture for your servant's flocks, since the famine is heavy in the land of Canaan, and now please grant that your servants should dwell in the Land of Goshen.'"

בְּמַתִּי מֵעַט. כִּמָּה שְׁנֹאֲמַר: בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבוֹתֶיךָ מִצְרַיִם, וְעַתָּה שְׁמֹךְ ה' אֱלֹהֶיךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב.

"As a small number" - as it is stated (Deuteronomy 10:22), "With seventy souls did your ancestors come down to Egypt, and now the Lord your God has made you as numerous as the stars of the sky."

וַיְהִי שָׁם לְגוֹי. מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְצִינִים שָׁם. גְּדוּל עֲצוֹם – כִּמָּה שְׁנֹאֲמַר: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצֻמוּ בְּמֵאֵד מְאֹד, וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם.

"And he became there a nation" - [this] teaches that Israel [became] distinguishable there. "Great, powerful" - as it is stated (Exodus 1:7), "And the Children of Israel multiplied and swarmed and grew numerous and strong, most exceedingly and the land became full of them."

וַרְבּ. כִּמָּה שְׁנֹאֲמַר: רִבְכָּה כְּצֻמַּח הַשָּׂדֶה נִתְמִידָה, וּתְרַבִּי וַתִּגְדְּלִי וַתְּבֹאֵי בְעֵדֵי עֲדִיִּים, שְׂדֵים נִכְנּוּ וַיִּשְׁרְצוּ צִמָּם, וְאֶת עָרֹם וְעִרְיָה. וַאֲעֹבֵר עֲלֶיךָ וְאֶרְאֶה מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדָמֶיךָ, וְאֹמֵר לְךָ בְּדָמֶיךָ חַיִּי, וְאֹמֵר לְךָ בְּדָמֶיךָ חַיִּי.

"And numerous" - as it is stated (Ezekiel 16:7), "I have given you to be

numerous as the vegetation of the field, and you increased and grew and became highly ornamented, your breasts were set and your hair grew, but you were naked and barren." "And when I passed by thee, and saw thee weltering in thy blood, I said to thee, In thy blood live! yea, I said to thee, In thy blood live!" (Ezekiel 16:6).

וַיִּרְעוּ אֶתְנוּ הַמִּצְרִים וַיַּעֲנוּנוּ, וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה. וַיִּרְעוּ אֶתְנוּ הַמִּצְרִים – כָּמָה שֶׁנֶּאֱמָר: הָבָה נִתְחַכְמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה, וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחֵם-בָּנוּ, וְעָלָה מִן-הָאָרֶץ.

"And the Egyptians did bad to us" (Deuteronomy 26:6) - as it is stated (Exodus 1:10), "Let us be wise towards him, lest he multiply and it will be that when war is called, he too will join with our enemies and fight against us and go up from the land."

וַיַּעֲנוּנוּ. כָּמָה שֶׁנֶּאֱמָר: וַיִּשְׁמִימוּ עָלֵינוּ שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עֲזָתוֹ בְּסִבְלָתָם. וַיִּבְּנוּ עָרֵי מִסְכָּנוֹת לַפְרָעָה. אֶת-פָּחַם וְאֶת-רַעַמְסֵס.

"And afflicted us" - as is stated (Exodus 1:11); "And they placed upon him leaders over the work-tax in order to afflict them with their burdens; and they built storage cities, Pithom and Ra'amses."

וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה. כָּמָה שֶׁנֶּאֱמָר: וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֹךְ.

"And put upon us hard work" - as it is stated (Exodus 1:11), "And they enslaved the children of Israel with breaking work."

וַנִּצְעַק אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, וַיִּשְׁמַע ה' אֶת-קִלְנוּ, וַיִּרְא אֶת-עֲנֵינוּ וְאֶת עֲמָלָנוּ וְאֶת לִחְצָנוּ.

"And we we cried out to the Lord, the God of our ancestors, and the Lord heard our voice, and He saw our affliction, and our toil and our duress" (Deuteronomy 26:7).

וַנִּצְעַק אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ – כָּמָה שֶׁנֶּאֱמָר: וַיְהִי בַיָּמִים הַרְבֵּימִים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וַיִּאֲנְחוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל מִהָעֲבֹדָה הַקָּשָׁה, וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל-הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה.

"And we cried out to the Lord, the God of our ancestors" - as it is stated (Exodus 2:23); "And it was in those great days that the king of Egypt died and the Children of Israel sighed from the work and yelled out, and their supplication went up to God from the work."

וַיִּשְׁמַע ה' אֶת קוֹלָנוּ. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־נַאֲקָתָם, וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־בְּרִיתוֹ אֶת־אַבְרָהָם, אֶת־יִצְחָק וְאֶת־יַעֲקֹב.

"And the Lord heard our voice" - as it is stated (Exodus 2:24); "And God heard their groans and God remembered His covenant with Avraham and with Yitschak and with Ya'akov."

וַיֵּרָא אֶת־עֲנִיָּנוּ. זֶה פְּרִישׁוֹת דֶּרֶךְ אֶרֶץ, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיַּדַּע אֱלֹהִים.

"And He saw our affliction" - this [refers to] the separation from the way of the world, as it is stated (Exodus 2:25); "And God saw the Children of Israel and God knew."

וְאֶת־עֲמָלָנוּ. אֵלּוּ הַבָּנִים. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: כָּל־הַבֵּן הַיָּלֹד הַיָּאֵרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ וְכָל־הַבַּת תִּתְּסִינָהּ.

"And our toil" - this [refers to the killing of the] sons, as it is stated (Exodus 1:22); "Every boy that is born, throw him into the Nile and every girl you shall keep alive."

וְאֶת לְחָצְנוּ. זֶה הַדְּחָק, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וְגַם־רָאִיתִי אֶת־הַלַּחֲצֵן אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם.

"And our duress" - this [refers to] the pressure, as it is stated (Exodus 3:9); "And I also saw the duress that the Egyptians are applying on them."

וַיּוֹצֵאֵנוּ ה' מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה, וּבְזֹלַע נְטוּיָה, וּבִמְרָא גָדֹל, וּבִאֲתוֹת וּבִמִּפְתִּים.

"And the Lord took us out of Egypt with a strong hand and with an outstretched forearm and with great awe and with signs and with wonders" (Deuteronomy 26:8).

וַיּוֹצֵאֵנוּ ה' מִמִּצְרַיִם. לֹא עַל־יְדֵי מַלְאָךְ, וְלֹא עַל־יְדֵי שָׂרָף, וְלֹא עַל־יְדֵי שְׁלִיחַ, אֲלָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַבֹּדוֹ וּבְעֶצְמוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר: וְעַבְרָתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה, וְהַכִּיתִי כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה, וּכְכֹל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֲעֲשֶׂה שְׁפָטִים. אֲנִי ה'.

"And the Lord took us out of Egypt" - not through an angel and not through a seraph and not through a messenger, but [directly by] the Holy One, blessed be He, Himself, as it is stated (Exodus 12:12); "And I will pass through the Land of Egypt on that night and I will smite every firstborn in the Land of Egypt, from men to animals; and with all the gods of Egypt, I will make judgments, I am the Lord."

ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה – אני ולא מלאך; והפיתי כל בכור בארץ-מצרים. אני ולא שרף; ובכל-אלהי מצרים אעשה שפטים. אני ולא השלים; אני ה'. אני הוא ולא אחר.

"And I will pass through the Land of Egypt" - I and not an angel. "And I will smite every firstborn" - I and not a seraph. "And with all the gods of Egypt, I will make judgments" - I and not a messenger. "I am the Lord" - I am He and there is no other.

ביד חזקה. זו הדבר, כמה שנאמר: הנה יד-ה' הויה במקנה אשר בשדה, בסוסים, בהמרים, בגמלים, בבקר ובצאן, דבר כבד מאד.

"With a strong hand" - this [refers to] the pestilence, as it is stated (Exodus 9:3); "Behold the hand of the Lord is upon your herds that are in the field, upon the horses, upon the donkeys, upon the camels, upon the cattle and upon the flocks, [there will be] a very heavy pestilence."

ובזרוע נטויה. זו הערב, כמה שנאמר: וסרבו שלופה בידו, נטויה על-ירושלים.

"And with an outstretched forearm" - this [refers to] the sword, as it is stated (I Chronicles 21:16); "And his sword was drawn in his hand, leaning over Jerusalem."

ובמורא גדל. זו גלוי שכינה. כמה שנאמר, או הנסה אלהים לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי במסת באתת ובמופתים ובמלחמה וביד חזקה ובזרוע נטויה ובמוראים גדולים ככל אשר-עשה לכם ה' אלהיכם במצרים לעיניך.

"And with great awe" - this [refers to the revelation of] the Divine Presence, as it is stated (Deuteronomy 4:34), "Or did God try to take for Himself a nation from within a nation with enigmas, with signs and with wonders and with war and with a strong hand and with an outstretched forearm and with great and awesome acts, like all that the Lord, your God, did for you in Egypt in front of your eyes?"

ובאתות. זה המטה, כמה שנאמר: ואת המטה הנה תקח בידך, אשר מעשה-בו את האתות.

"And with signs" - this [refers to] the staff, as it is stated (Exodus 4:17); "And this staff you shall take in your hand, that with it you will perform signs."

ובמפתים. זה הדם, כמה שנאמר: ונתתי מופתים בשמים ובארץ.

"And with wonders" - this [refers to] the blood, as it is stated (Joel 3:3);
 "And I will place my wonders in the skies and in the earth:

עשר המכות

כשאומר דם ואש ותימרות עשן, עשר המכות ודצ"ך עד"ש באח"ב – ישפוך מן הכוס מעט יין:

And when he says, "blood and fire and pillars of smoke" and the ten plagues and
 "detsakh," "adash" and "ba'achab," he should pour out a little wine from his cup.

דם ואש ותימרות עשן.

blood and fire and pillars of smoke."

דָּבָר אַחֵר: בְּיָד חֲזָקָה וְשִׁמְיָם, וּבְזֵרַע נְטוּיָה וְשִׁמְיָם, וּבְמֶרְא גָדֹל – וְשִׁמְיָם, וּבְאִתּוֹת – וְשִׁמְיָם, וּבְמִפְתִּימִים – וְשִׁמְיָם.

Another [explanation]: "With a strong hand" [corresponds to] two [plagues];
 "and with an outstretched forearm" [corresponds to] two [plagues]; "and
 with great awe" [corresponds to] two [plagues]; "and with signs" [corresponds
 to] two [plagues]; "and with wonders" [corresponds to] two [plagues].

אלו עשר מכות שהביא הקדוש ברוך הוא על־המצרים במצרים, ואלו הן:

These are [the] ten plagues that the Holy One, blessed be He, brought on
 the Egyptians in Egypt and they are:

דם

Blood

צפרדע

Frogs

כנים

Lice

עָרֹב

[The] Mixture [of Wild Animals]

דָּבָר

Pestilence

שָׁחִין

Boils

כָּרַד

Hail

אַרְבֶּה

Locusts

חֹשֶׁךְ

Darkness

מַכַּת בְּכוֹרוֹת

Slaying of [the] Firstborn

רבי יהודה הֵיךְ נוֹתֵן בָּהֶם סִמְנִים: דָּצ"ךְ ענ"ש בַּאֲח"ב.

Rabbi Yehuda was accustomed to giving [the plagues] mnemonics: *Detsakh* [the Hebrew initials of the first three plagues], *Adash* [the Hebrew initials of the second three plagues], *Beachav* [the Hebrew initials of the last four plagues].

רבי יוסי הגלילי אומר: מנין אתה אומר שֶׁלְקוּ הַמִּצְרִים בְּמִצְרִים עֲשֹׂר מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לְקוּ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת? בְּמִצְרִים מָה הוּא אוֹמֵר? וַיֹּאמְרוּ הַחֲרָטָם אֶל פֶּרְעֹה: אֲצַבֵּעַ אֱלֹהִים הוּא, וְעַל הַיָּם מָה הוּא אוֹמֵר? וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' בְּמִצְרַיִם, וַיִּירָאוּ הָעָם אֶת־ה', וַיֹּאמְרוּ בֵּי יְדֵי וּבְמִשָּׁה עֲבָדוּ. כָּמָה לְקוּ בְּאֲצַבֵּעַ? עֲשֹׂר מִכּוֹת. אָמור מַעֲתָה: בְּמִצְרִים לְקוּ עֲשֹׂר מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לְקוּ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת.

Rabbi Yose Hagelili says, "From where can you [derive] that the Egyptians

were struck with ten plagues in Egypt and struck with fifty plagues at the Sea? In Egypt, what does it state? 'Then the magicians said unto Pharaoh: 'This is the *finger* of God' (Exodus 8:15). And at the Sea, what does it state? 'And Israel saw the Lord's great *hand* that he used upon the Egyptians, and the people feared the Lord; and they believed in the Lord, and in Moshe, His servant' (Exodus 14:31). How many were they struck with with the finger? Ten plagues. You can say from here that in Egypt, they were struck with ten plagues and at the Sea, they were struck with fifty plagues."

רבי אליעזר אומר: מנין שכל-מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים היתה של ארבע מכות? שנאמר: 'ושלח-בם חרון אפו, עברה וזעם וצרה, משלחת מלאכי רעים. עברה – אחת, וזעם – שנים, וצרה – שלש, משלחת מלאכי רעים – ארבע. אמור מעתה: במצרים לקו ארבעים מכות ועל הים לקו מאתים מכות.

Rabbi Eliezer says, "From where [can you derive] that every plague that the Holy One, blessed be He, brought upon the Egyptians in Egypt was [composed] of four plagues? As it is stated (Psalms 78:49): 'He sent upon them the fierceness of His anger, wrath, and fury, and trouble, a sending of messengers of evil.' 'Wrath' [corresponds to] one; 'and fury' [brings it to] two; 'and trouble' [brings it to] three; 'a sending of messengers of evil' [brings it to] four. You can say from here that in Egypt, they were struck with forty plagues and at the Sea, they were struck with two hundred plagues."

רבי עקיבא אומר: מנין שכל-מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים היתה של חמש מכות? שנאמר: 'ושלח-בם חרון אפו, עברה וזעם וצרה, משלחת מלאכי רעים. חרון אפו – אחת, עברה – שנים, וזעם – שלוש, וצרה – ארבע, משלחת מלאכי רעים – חמש. אמור מעתה: במצרים לקו חמשים מכות ועל הים לקו מאתים ומאתים מכות.

Rabbi Akiva says, says, "From where [can you derive] that every plague that the Holy One, blessed be He, brought upon the Egyptians in Egypt was [composed] of five plagues? As it is stated (Psalms 78:49): 'He sent upon them the fierceness of His anger, wrath, and fury, and trouble, a sending of messengers of evil.' 'The fierceness of His anger' [corresponds to] one; 'wrath' [brings it to] two; 'and fury' [brings it to] three; 'and trouble' [brings it to] four; 'a sending of messengers of evil' [brings it to] five. You can say from here that in Egypt, they were struck with fifty plagues and at the Sea, they were struck with two hundred and fifty plagues."

דיינו

כמה מעלות טובות למקום עלינו!

How many degrees of good did the Place [of all bestow] upon us!

אלו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים, דינו.

If He had taken us out of Egypt and not made judgements on them; [it would have been] enough for us.

אלו עשה בהם שפטים, ולא עשה באלהיהם, דינו.

If He had made judgments on them and had not made [them] on their gods; [it would have been] enough for us.

אלו עשה באלהיהם, ולא הרג את־בכוריהם, דינו.

If He had made [them] on their gods and had not killed their firstborn; [it would have been] enough for us.

אלו הרג את־בכוריהם ולא נתן לנו את־ממונם, דינו.

If He had killed their firstborn and had not given us their money; [it would have been] enough for us.

אלו נתן לנו את־ממונם ולא קרע לנו את־הים, דינו.

If He had given us their money and had not split the Sea for us; [it would have been] enough for us.

אלו קרע לנו את־הים ולא העבירנו בתוכו בחרבה, דינו.

If He had split the Sea for us and had not taken us through it on dry land; [it would have been] enough for us.

אלו העבירנו בתוכו בחרבה ולא שקע צרנו בתוכו, דינו.

If He had taken us through it on dry land and had not pushed down our enemies in [the Sea]; [it would have been] enough for us.

אלו שקע צרנו בתוכו ולא ספק צרבנו במדבר ארבעים שנה, דינו.

If He had pushed down our enemies in [the Sea] and had not supplied our needs in the wilderness for forty years; [it would have been] enough for us.

אלו ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה ולא האכילנו את־המן דינו.

If He had supplied our needs in the wilderness for forty years and had not fed us the manna; [it would have been] enough for us.

אלו האכילנו את־המן ולא נתן לנו את־השבת, דינו.

If He had fed us the manna and had not given us the Shabbat; [it would have been] enough for us.

אלו נתן לנו את־השבת, ולא קרבנו לפני ה' סיני, דינו.

If He had given us the Shabbat and had not brought us close to Mount Sinai; [it would have been] enough for us.

אלו קרבנו לפני ה' סיני, ולא נתן לנו את־התורה. דינו.

If He had brought us close to Mount Sinai and had not given us the Torah; [it would have been] enough for us.

אלו נתן לנו את־התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל, דינו.

If He had given us the Torah and had not brought us into the land of Israel; [it would have been] enough for us.

אלו הכניסנו לארץ ישראל ולא בנה לנו את־בית הבחירה דינו.

If He had brought us into the land of Israel and had not built us the 'Chosen House' [the Temple; it would have been] enough for us.

על אחת, כמה וכמה, טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו: שהוציאנו ממצרים, ועשה בהם שפטים, ועשה באלהיהם, והרג את־בכוריהם, ונתן לנו את־מנוחם, וקרע לנו את־הים, והעבירנו בתוכו בחרבה, ושקע צרנו בתוכו, וספק צרכנו במדבר ארבעים שנה, והאכילנו את־המן, ונתן לנו את־השבת, וקרבנו לפני ה' סיני, ונתן לנו את־התורה, והכניסנו לארץ ישראל, ובנה לנו את־בית הבחירה לכפר על־כל־עונותינו.

How much more so is the good that is doubled and quadrupled that the

Place [of all bestowed] upon us [enough for us]; since he took us out of Egypt, and made judgments with them, and made [them] with their gods, and killed their firstborn, and gave us their money, and split the Sea for us, and brought us through it on dry land, and pushed down our enemies in [the Sea], and supplied our needs in the wilderness for forty years, and fed us the manna, and gave us the Shabbat, and brought us close to Mount Sinai, and gave us the Torah, and brought us into the land of Israel and built us the 'Chosen House' [the Temple] to atone upon all of our sins.

פסח מצה ומרור

רבן גמליאל היה אומר: כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח, לא יצא ידי חובתו, ואלו הן: פסח, מצה, ומרור.

Rabban Gamliel was accustomed to say, Anyone who has not said these three things on Pesach has not fulfilled his obligation, and these are them: the Pesach sacrifice, matsa and *marror*.

פסח שהיו אבותינו אוכלים בזמן שבית המקדש היה קיים, על שום מה? על שום שהקדוש ברוך הוא על פתי אבותינו במצרים, שנאמר: ואמרם זבח פסח הוא ליי, אשר פסח על פתי בני ישראל במצרים בנגפו את־מצרים, ואת־בתינו הציל ויקד העם וישתחוו.

The Pesach [passover] sacrifice that our ancestors were accustomed to eating when the Temple existed, for the sake of what [was it]? For the sake [to commemorate] that the Holy One, blessed be He, passed over the homes of our ancestors in Egypt, as it is stated (Exodus 12:27); "And you shall say: 'It is the passover sacrifice to the Lord, for that He passed over the homes of the Children of Israel in Egypt, when He smote the Egyptians, and our homes he saved.' And the people bowed the head and bowed."

אוחז המצה בידו ומראה אותה למסובין:

He holds the matsa in his hand and shows it to the others there.

מצה זו שאנו אוכלים, על שום מה? על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להתמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא, וגאלם, שנאמר: ויאפו את־הבצק אשר הוציאו מצרים ענת מצות, כי לא חמץ, כי גרשו ממצרים ולא נכלו להתמקמה, וגם צדה לא עשו להם.

This matsa that we are eating, for the sake of what [is it]? For the sake [to commemorate] that our ancestors' dough was not yet able to rise, before the King of the kings of kings, the Holy One, blessed be He, revealed

[Himself] to them and redeemed them, as it is stated (Exodus 12:39); "And they baked the dough which they brought out of Egypt into matsa cakes, since it did not rise; because they were expelled from Egypt, and could not tarry, neither had they made for themselves provisions."

אוחז המרור בידו ומראה אותו למסובין:

He holds the *marror* in his hand and shows it to the others there.

מרור זה שאנו אוכלים, על שום מה? על שום שמקרו המצרים את-חיי אבותינו במצרים, שנאמר: וַיִּמְכְּרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה, בַּחֹמֶר וּבַלִּבְנִים וּבְכָל־עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֶת כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּכָרֶךְ.

This *marror* [bitter greens] that we are eating, for the sake of what [is it]? For the sake [to commemorate] that the Egyptians embittered the lives of our ancestors in Egypt, as it is stated (Exodus 1:14); "And they made their lives bitter with hard service, in mortar and in brick, and in all manner of service in the field; in all their service, wherein they made them serve with rigor."

בְּכָל־דֹּר וְדֹר חֵיב אָדָם לִרְאוֹת אֶת־עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם, שֵׁנֶאמַר: וַהֲגִדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה ה' לִי בְצֵאתִי מִמִּצְרַיִם. לֹא אֶת־אֲבוֹתֵינוּ בִּלְבַד גָּעַל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא אַף אוֹתָנוּ גָּעַל עִמָּהֶם, שֵׁנֶאמַר: וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם, לְמַעַן הִבִּיא אוֹתָנוּ, לְתֵת לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאֲבוֹתֵינוּ.

In each and every generation, a person is obligated to see himself as if he left Egypt, as it is stated (Exodus 13:8); "And you shall explain to your son on that day: For the sake of this, did the Lord do [this] for me in *my* going out of Egypt." Not only our ancestors did the Holy One, blessed be He, redeem, but rather also us [together] with them did He redeem, as it is stated (Deuteronomy 6:23); "And He took us out from there, in order to bring us in, to give us the land which He swore unto our fathers."

חצי הלל

יאחז הכוס בידו ויכסה המצות ויאמר:

He holds the cup in his hand and and he covers the matsa and says:

לפיקה אנחנו חֵיבִים להודות, להלל, לשבח, לפאר, לרומם, להדר, לברך, לעלה ולקלס למי שעשה לאבותינו ולנו את־כָּל־הַנְּסִים הָאֵלֵּי: הוֹצִיאָנוּ מֵעֲבֹדוֹת לַחֲרוּת מִיָּגוֹן לְשִׁמְחָה, וּמֵאֲכָל לַיּוֹם טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל, וּמִשְׁעָבוֹד לְגָאֻלָּה. וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁירָה חֲדָשָׁה: הַלְלוּיָהּ.

Therefore we are obligated to thank, praise, laud, glorify, exalt, lavish, bless, raise high, and acclaim He who made all these miracles for our ancestors and for us: He brought us out from slavery to freedom, from sorrow to joy, from mourning to [celebration of] a festival, from darkness to great light, and from servitude to redemption. And let us say a new song before Him, Halleluyah!

הללויה הללו עבדי ה', הללו את-שם ה'. יהי שם ה' מברך מעתה ועד עולם. ממזרח שמש עד מבואו מהלל שם ה'. רם על-כל-גוים ה', על השמים כבודו. מי כיי אלהינו המגביהי לשבת, המשפילי לראות בשמים ובארץ? מקימי מעפר דל, מאשפת ירים אביון, להושיבי עס-גדיבים, עם גדיבי עמו. מושיבי עקרת הבית, אם הבנים שמחה. הללויה.

Halleluyah! Praise, servants of the Lord, praise the name of the Lord. May the Name of the Lord be blessed from now and forever. From the rising of the sun in the East to its setting, the name of the Lord is praised. Above all nations is the Lord, His honor is above the heavens. Who is like the Lord, our God, Who sits on high; Who looks down upon the heavens and the earth? He brings up the poor out of the dirt; from the refuse piles, He raises the destitute. To seat him with the nobles, with the nobles of his people. He seats a barren woman in a home, a happy mother of children. Halleluyah! (Psalms 113)

בצאת ישראל ממצרים, בית יעקב מעם לעז, היתה יהודה לקדשו, ישראל ממלכותו. הים ראה וינס, הירדן יסב לאחור. החרים רקדו כאילים, גבעות כבני צאן. מה לה הים פי תנוס, הירדן – תסב לאחור, החרים – תרקדו כאילים, גבעות כבני צאן. מלפני אדון חולי ארץ, מלפני אלוה יעקב. ההפכי הצור אגס-מים, חלמיש למעינו-מים.

In Israel's going out from Egypt, the house of Ya'akov from a people of foreign speech. Yehudah became His -holy one, Israel, His dominion. The Sea saw and fled, the Jordan turned to the rear. The mountains danced like rams, the hills like young sheep. What is happening to you, O Sea, that you are fleeing, O Jordan that you turn to the rear; O mountains that you dance like rams, O hills like young sheep? From before the Master, tremble O earth, from before the Lord of Ya'akov. He who turns the boulder into a pond of water, the flint into a spring of water. (Psalms 114)

כוס שניה

מגביהים את הכוס עד גאל ישראל.

We raise the cup until we reach "who redeemed Israel"

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, אשר גאלנו וגאל את־אבותינו ממצרים, והגיענו הלילה הזה לאכל־בו מצה ומרור. כן ה' אלהינו ואלהי אבותינו הגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום, שמחים בבנין עירך וְשִׁשִׁים בַּעֲבוֹדָתְךָ. ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים אשר הגיע דמם על קיר מזבחך לרצון, ונודה לך שיר חדש על גאלתנו ועל פדות נפשותנו. ברוך אתה ה', גאל ישראל.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who redeemed us and redeemed our ancestors from Egypt, and brought us on this night to eat matsa and *marror*; so too, Lord our God, and God of our ancestors, bring us to other appointed times and holidays that will come to greet us in peace, joyful in the building of Your city and happy in Your worship; that we shall eat there from the offerings and from the Pesach sacrifices, the blood of which shall reach the wall of Your altar for favor, and we shall thank You with a new song upon our redemption and upon the restoration of our souls. Blessed are you, Lord, who redeemed Israel.

שותים את הכוס בהסבת שמאל.

We say the blessing below and drink the cup while reclining to the left

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.

Blessed are You, Lord our God, who creates the fruit of the vine.

רתצה

רתצה

Washing

נוטלים את הידים ומברכים:

We wash the hands and make the blessing.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצוותיו וצונו על נטילת ידים.

Blessed are You, Lord our God, King of the Universe, who has sanctified us with His commandments and has commanded us on the washing of the hands.

מוציא מצה

מוציא מצה

Motsi Matsa

יקח המצות בסדר שהניחן, הפרוסה בין שתי השלמות, יאחז שלשתן בידו ויברך "המוציא" בכוונה על העליונה, ו"על אכילת מצה" בכוונה על הפרוסה. אחר כך יבצע כזית מן העליונה השלמה וכזית שני מן הפרוסה, ויטבלם במלח, ויאכל בהסבה שני הזיתים:

He takes out the matsa in the order that he placed them, the broken one between the two whole ones; he holds the three of them in his hand and blesses "*hamotsi*" with the intention to take from the top one and "on eating matsa" with the intention of eating from the broken one. Afterwards, he breaks off a *kazayit* from the top whole one and a second *kazayit* from the broken one and he dips them into salt and eats both while reclining.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ.

Blessed are You, Lord our God, King of the Universe, who brings forth bread from the ground.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו על אכילת מצה.

Blessed are You, Lord our God, King of the Universe, who has sanctified us with His commandments and has commanded us on the eating of matsa.

מרור

מרור

Marror

כל אחד מהמסבים לוקח כזית מרור, מטבלו בחרוסת, מנער החרוסת, מברך ואוכל בלי הסבה.

All present should take a *kazayit* of *marror*, dip into the *haroset*, shake off the *haroset*, make the blessing and eat without reclining.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו על אכילת מרור.

Blessed are You, Lord our God, King of the Universe, who has sanctified us with His commandments and has commanded us on the eating of *marror*.

כורך

כורך

Wrap

כל אחד מהמסבים לוקח כזית מן המצה השלישית עם כזית מרור, כורכים יחד, אוכלים בהסבה ובלי ברכה. לפני אכלו אומר.

All present should take a *kazayit* from the third whole matsa with a *kazayit* of *marror*, wrap them together and eat them while reclining and without saying a blessing. Before he eats it, he should say:

זכר למקדש כהלל. כן עשה הלל בזמן שביית המקדש היה קיים:

In memory of the Temple according to Hillel. This is what Hillel would do when the Temple existed:

היה כורך מצה ומרור ואוכל ביחד, לקיים מה שנאמר: על מצות ומרורים יאכלהו.

He would wrap the matsa and *marror* and eat them together, in order to fulfill what is stated, (Numbers 9:11): "You should eat it upon matsot and *marrorim*."

שולחן עורך

שולחן עורך

The Set Table

אוכלים ושותים.

We eat and drink.

צפון

צפון

The Concealed [Matsa]

אחר גמר הסעודה לוקח כל אחד מהמסבים כזית מהמצה שהייתה צפונה לאפיקומן ואוכל ממנה כזית בהסבה. וצריך לאוכלה קודם חצות הלילה.

After the end of the meal, all those present take a *kazayit* from the matsa, that was concealed for the afikoman, and eat a *kazayit* from it while reclining.

לפני אכילת האפיקומן יאמר: זָכֹר לְקֶרֶן פֶּסַח הַנֶּאֱכָל עַל הַשּׁוֹבֵעַ.

Before eating the afikoman, he should say: "In memory of the Pesach sacrifice that was eaten upon being satiated."

ברך

ברכת המזון

ברך

Bless

מוזגים כוס שלישי ומברכים ברכת המזון.

We pour the third cup and recite the Grace over the Food

שִׁיר הַמַּעֲלֹת, בְּשׁוֹב ה' אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחִלְמִים. אֲזִי יִמְלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה. אֲזִי יֵאמְרוּ בְּגוֹיִם: הִגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ. הִגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ, הָיִינוּ שְׂמֵחִים. שׁוֹבָה ה' אֶת שְׁבִיתֵנוּ כְּאִפְיָקִים בְּנֹגֵב. הַזֵּרְעִים בְּדִמְעָה, בְּרִנָּה יִקְצְרוּ. הַלֹּדֶף יִלְחַף וּבִכָּה נֶשֶׂא מְשֹׁךְ הַזֶּרַע, בֹּא יְבֹא בְּרִנָּה נֶשֶׂא אֶלְמָתָיו.

A Song of Ascents; When the Lord will bring back the captivity of Zion, we will be like dreamers. Then our mouth will be full of mirth and our tongue joyful melody; then they will say among the nations; "The Lord has done greatly with these." The Lord has done great things with us; we are happy. Lord, return our captivity like streams in the desert. Those that sow with tears will reap with joyful song. He who surely goes and

cries, he carries the measure of seed, he will surely come in joyful song and carry his sheaves.(Psalms 126)

שלשה שאכלו כאחד חייבים לזמן והמזמן פותח:

Three that ate together are obligated to introduce the blessing and the leader of the introduction opens as follows:

רבותי נברך:

My masters, let us bless:

המסבים עונים:

All those present answer:

יהי שם ה' מברך מעתה ועד עולם.

May the Name of the Lord be blessed from now and forever. (Psalms 113:2)

המזמן אומר:

The leader says:

ברשות מרנן ורבנן ורבותי, נברך [אלהינו] שאכלנו משלו.

With the permission of our gentlemen and our teachers and my masters, let us bless [our God] from whom we have eaten.

המסבים עונים:

Those present answer:

ברוך [אלהינו] שאכלנו משלו ובטובו חיינו

Blessed is [our God] from whom we have eaten and from whose goodness we live.

המזמן חוזר ואומר:

The leader repeats and says:

ברוך [אלהינו] שאכלנו משלו ובטובו חיינו

Blessed is [our God] from whom we have eaten and from whose goodness we live.

כלם אומרים:

They all say:

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, הן את העולם כלו בטובו בחסן ברחמים, הוא נותן לחם לכל בשר פי לעולם חסדו. ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו, ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד. בעבור שמו הגדול, כי הוא אל הן ומפרנס לכל ומטיב לכל, ומכין מזון לכל בריותיו אשר ברא. ברוך אתה ה', הן את הכל.

Blessed are You, Lord our God, King of the Universe, who nourishes the entire world in His goodness, in grace, in kindness and in mercy; He gives bread to all flesh since His kindness is forever. And in His great goodness, we always have not lacked, and may we not lack nourishment forever and always, because of His great name. Since He is a Power that feeds and provides for all and does good to all and prepares nourishment for all of his creatures that he created. Blessed are You, Lord, who sustains all.

נודה לך ה' אלהינו על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה, ועל שהוצאתנו ה' אלהינו מארץ מצרים, ופדיתנו מבית עבדים, ועל ברייתך שחתמת בכשרנו, ועל תורתך שלמדנו, ועל חקיך שהודעתנו, ועל חיים הן וחסד שהונתנו, ועל אכילת מזון שאתה הן ומפרנס אותנו תמיד, בכל יום ובכל עת ובכל שעה:

We thank you, Lord our God, that you have given as an inheritance to our ancestors a lovely, good and broad land, and that You took us out, Lord our God, from the land of Egypt and that You redeemed us from a house of slaves, and for Your covenant which You have sealed in our flesh, and for Your Torah that You have taught us, and for Your statutes which You have made known to us, and for life, grace and kindness that You have granted us and for the eating of nourishment that You feed and provide for us always, on all days, and at all times and in every hour.

ועל הכל ה' אלהינו, אנחנו מודים לך ומברכים אותך, תברך שמה בפי כל חי תמיד לעולם ועד. ככתוב: ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. ברוך אתה ה', על

האָרץ ועל המזון:

And for everything, Lord our God, we thank You and bless You; may Your name be blessed by the mouth of all life, constantly forever and always, as it is written (Deuteronomy 8:10); "And you shall eat and you shall be satiated and you shall bless the Lord your God for the good land that He has given you." Blessed are You, Lord, for the land and for the nourishment.

רחם נא ה' אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךְ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ שְׁנִקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו: אֱלֹהֵינוּ אֲבִינוּ, רַעֲנוּ זִמְנֵנוּ פְּרֻנְסֵנוּ וְכַלְכְּלֵנוּ וְהַרְוִיסֵנוּ, וְהַרְנֵחַ לָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ מִהֵרָה מִכָּל צָרוֹתֵינוּ. וְנָא אֵל תַּצְרִיכֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ, לֹא לִידֵי מַתָּנָה בְּשׁוֹר נָדָם וְלֹא לִידֵי הַלְנָאתָם, כִּי אִם לִידֵי הַמְלָאָה הַפְתִּיחָהּ הַקְדוּשָׁה וְהַרְחֲבָהּ, שְׁלֹא גִבוּשׁ וְלֹא נִכְלָם לַעוֹלָם וָעֶד.

Please have mercy, Lord our God, upon Israel, Your people; and upon Jerusalem, Your city; and upon Zion, the dwelling place of Your Glory; and upon the monarchy of the House of David, Your appointed one; and upon the great and holy house that Your name is called upon. Our God, our Father, tend us, sustain us, provide for us, relieve us and give us quick relief, Lord our God, from all of our troubles. And please do not make us needy, Lord our God, not for the gifts of flesh and blood, and not for their loans, but rather from Your full, open, holy and broad hand, so that we not be embarrassed and we not be ashamed forever and always.

בשבת מוסיפין:

On Shabbat, we add the following paragraph

רָצָה וְהַסְלִיכֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשַּׁבָּת הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ הַזֶּה. כִּי יוֹם זֶה גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ הוּא לְפָנֶיךָ לְשַׁבָּת בּוֹ וְלָנוּם בּוֹ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוֹת רְצוֹנָה. וּבְרָצוֹנָה הֵנִים לָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ שְׁלֹא תֵהָא צָרָה וְיָגוֹן וְאַנְחָה בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ. וְהַרְאֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ בְּנִתְחַמַּת צִיּוֹן עִירָךְ וּבִבְנֵי יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדֻשָּׁה כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַשְׁוֵעוֹת וּבַעַל הַנְּתֻמוֹת.

May You be pleased to embolden us, Lord our God, in your commandments and in the command of the seventh day, of this great and holy Shabbat, since this day is great and holy before You, to cease work upon it and to rest upon it, with love, according to the commandment of Your will. And with Your will, allow us, Lord our God, that we should not have trouble, and grief and sighing on the day of our rest. And may You show us, Lord our God, the consolation of Zion, Your city; and the building of

Jerusalem, Your holy city; since You are the Master of salvations and the Master of consolations.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וְיָבֵא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה וְיִשְׁמַע וְיִפְקֹד וְיִזְכֹּר וְיִזְכְּרוּנוּ וְיִפְקְדוּנוּ, וְזָכְרוּנוּ אֲבוֹתֵינוּ, וְזָכְרוּנוּ מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, וְזָכְרוּנוּ יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדוֹשֶׁךָ, וְזָכְרוּנוּ כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לִפְנֵיךָ, לִפְלִיטָה לְטוֹבָה לְחַן וְלִחְסֵד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה זָכְרָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָּה וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים. וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּנוּ וְרַחֲמֵינוּ עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנוּן וְרַחוּם אַתָּה. וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה ה', בּוֹנֵה בְרַחֲמָיו יְרוּשָׁלַיִם. אָמֵן.

God and God of our ancestors, may there ascend and come and reach and be seen and be acceptable and be heard and be recalled and be remembered - our remembrance and our recollection; and the remembrance of our ancestors; and the remembrance of the messiah, the son of David, Your servant; and the remembrance of Jerusalem, Your holy city; and the remembrance of all Your people, the house of Israel - in front of You, for survival, for good, for grace, and for kindness, and for mercy, for life and for peace on this day of the Festival of Matsot. Remember us, Lord our God, on it for good and recall us on it for survival and save us on it for life, and by the word of salvation and mercy, pity and grace us and have mercy on us and save us, since our eyes are upon You, since You are a graceful and merciful Power. And may You build Jerusalem, the holy city, quickly and in our days. Blessed are You, Lord, who builds Jerusalem in His mercy. Amen.

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵל אֲבִינוּ מַלְכֵנוּ אֲדִירֵנוּ בּוֹרְאֵנוּ גּוֹאֲלֵנוּ יּוֹצְרֵנוּ קְדוֹשֵׁנוּ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב רוֹעֵנוּ רֹעֵה יִשְׂרָאֵל הַמֶּלֶךְ הַטוֹב וְהַמְּטִיב לְכָל שְׂבָכָל יוֹם וַיּוֹם הוּא הַטֵּיב, הוּא מְטִיב, הוּא יֵטִיב לָנוּ. הוּא גֹמְלֵנוּ הוּא גּוֹמְלֵנוּ הוּא יְגַמְלֵנוּ לַעֲד, לְחַן וְלִחְסֵד וּלְרַחֲמִים וּלְרַחוּם הַצֶּלֶה וְהַצֹּלֶה, בְּרִכָּה וַיְשׁוּעָה נְחֻמָּה פְּרִנָּסָה וְכָל־כָּל־הַרְחֵמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְכָל טוֹב, וּמִכָּל טוֹב לְעוֹלָם עַל יְחֻסָּרָנוּ.

Blessed are You, Lord our God, King of the Universe, the Power, our Father, our King, our Mighty One, our Creator, our Redeemer, our Shaper, our Holy One, the Holy One of Ya'akov, our Shepherd, the Shepherd of Israel, the good King, who does good to all, since on every single day He has done good, He does good, He will do good, to us; He has granted us, He grants us, He will grant us forever - in grace and in kindness, and in mercy, and in relief - rescue and success, blessing and salvation, consolation, provision and relief and mercy and life and peace and all good; and may we not lack any good ever.

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִמְלֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִתְבָּרַךְ בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁתַּבַּח לְדוֹר וָדוֹר, וַיִּתְפָּאֵר בְּנוֹ לְעַד וּלְנֹצֶצַת נְצָחִים, וַיִּתְהַדָּר בְּנוֹ לְעַד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִפְתָּחֵנוּ בְּכַבּוֹד. הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁבּוֹר עָלֵנוּ מֵעַל צָנְאוֹרֵנוּ, וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ קוֹמָמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ. הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁלַח לָנוּ בְּרָכָה מִרְבָּה בְּבֵית הַזֶּה, וְעַל שְׁלָחוֹ זֶה שְׁאֲכַלְנוּ עָלָיו. הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַגָּבִיא זְכוּר לְטוֹב, וַיִּבְשֹׁר לָנוּ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת וְשׂוּעוֹת וְנִחְמֻת. הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִבְרֹךְ אֶת בְּעָלֵי / אִשְׁתִּי. הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִבְרֹךְ אֶת [אָבִי מוֹרִי] בֶּעַל הַבַּיִת הַזֶּה. וְאֶת [אִמִּי מוֹרֵתִי] בֶּעַלֵת הַבַּיִת הַזֶּה, אוֹתָם וְאֶת בֵּיתָם וְאֶת זַרְעָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם. אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָנוּ, כְּמוֹ שְׁנֵת בְּרָכּוֹ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב בְּכָל מִכַּל כָּל, כֹּן יִבְרֹךְ אוֹתָנוּ בְּלָנוּ יַחַד בְּבְרָכָה שְׁלֵמָה, וְנֹאמַר, אָמֵן. בְּמִרוֹם יִלְמְדוּ עָלֵינוּ וְעָלֵינוּ זְכוֹת שְׁתֵּהָא לְמִשְׁמֶרֶת שְׁלוֹם. וְנִשָּׂא בְּרָכָה מֵאֵת ה', וְצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, וְנִמְצָא חֵן וְשִׁכָּל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם. בִּשְׁבֹת: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִנְחִילָנוּ יוֹם שְׁפָלוֹ שְׁבֹת וּמְנוּחָה לְחֵנִי הָעוֹלָמִים. הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִנְחִילָנוּ יוֹם שְׁפָלוֹ טוֹב. [יוֹם שְׁפָלוֹ אֲרוּךְ. יוֹם שְׁצַדִּיקִים יוֹשְׁבִים וְעֹטְרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם וְנִהְגִים מִזִּי הַשְׁכִּינָה וְיֵהִי חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם]. הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִזְכֵּנוּ לִימֹת הַמְּשִׁיחִים וְלְחֵנִי הָעוֹלָם הַבָּא. מְגִדוֹל וְשׂוּעוֹת מִלְכּוֹ וְעֵשָׂה חֶסֶד לְמִשְׁיחוֹ לְדוֹר וּלְדוֹר עַד עוֹלָם. עֵשָׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאֲמָרוֹ, אָמֵן. יֵרָאוּ אֶת ה' קִדְשׁוֹ, כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו. כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעֲבּוּ, וְדִרְשֵׁי ה' לֹא יִחְסְרוּ כָּל טוֹב. הוֹדּוּ לִי כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. פּוֹתֵחַ אֶת יָדָהּ, וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן. בְּרוּךְ הַגָּבֵר אֲשֶׁר יִבְטַח בִּי, וְהִזָּה ה' מִבְּטָחוֹ. נַעַר הָיִיתִי גַם זָקֵנָתִי, וְלֹא רָאִיתִי צָדִיק נֶעְצָב, וְנִרְעוּ מִבְּקָשׁ לָהֶם. יֵי עוֹ לְעַמּוֹ יִתֵּן, ה' יִבְרֹךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם.

May the Merciful One reign over us forever and always. May the Merciful One be blessed in the heavens and in the earth. May the Merciful One be praised for all generations, and exalted among us forever and ever, and glorified among us always and infinitely for all infinities. May the Merciful One sustain us honorably. May the Merciful One break our yoke from upon our necks and bring us upright to our land. May the Merciful One send us multiple blessing, to this home and upon this table upon which we have eaten. May the Merciful One send us Eliyahu the prophet - may he be remembered for good - and he shall announce to us tidings of good, of salvation and of consolation. May the Merciful One bless my husband/my wife. May the Merciful One bless [my father, my teacher,] the master of this home and [my mother, my teacher,] the mistress of this home, they and their home and their offspring and everything that is theirs. Us and all that is ours; as were blessed Avraham, Yitschak and Ya'akov, in everything, from everything, with everything, so too should He bless us, all of us together, with a complete blessing and we shall say, Amen. From above, may they advocate upon them and upon us merit, that should protect us in peace; and may we carry a blessing from the Lord and charity from the God of our salvation; and find grace and good understanding in the eyes of God and man. [On Shabbat, we say: May the Merciful One give us to inherit the day that will be completely Shabbat and rest in everlasting life.] May the Merciful One give us to

inherit the day that will be all good. [The day that is all long, the day that the righteous will sit and their crowns will be on their heads and they will enjoy the radiance of the Divine presence and my our share be with them.] May the Merciful One give us merit for the times of the messiah and for life in the world to come. A tower of salvations is our King; may He do kindness with his messiah, with David and his offspring, forever (II Samuel 22:51). The One who makes peace above, may He make peace upon us and upon all of Israel; and say, Amen. Fear the Lord, His holy ones, since there is no lacking for those that fear Him. Young lions may go without and hunger, but those that seek the Lord will not lack any good thing (Psalms 34:10-11). Thank the Lord, since He is good, since His kindness is forever (Psalms 118:1). You open Your hand and satisfy the will of all living things (Psalms 146:16). Blessed is the man that trusts in the Lord and the Lord is his security (Jeremiah 17:7). I was a youth and I have also aged and I have not seen a righteous man forsaken and his offspring seeking bread (Psalms 37:25). The Lord will give courage to His people. The Lord will bless His people with peace (Psalms 29:11).

כוס שלישית

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who creates the fruit of the vine.

ושותים בהסיבה ואינו מברך ברכה אחרונה.

We drink while reclining and do not say a blessing afterwards.

שפוך חמתך

מוזגים כוס של אליהו ופותחים את הדלת:

We pour the cup of Eliyahu and open the door.

שפך חמתך אל-הגוים אשר לא ידעוך ועל-ממלכות אשר בשמך לא קראו. כי אכל את-יַעֲקֹב ואת-נְהוֹי השָׁמַיִם. שָׁפַךְ-עֲלֵיהֶם זַעַמְךָ וְחֲרוֹן אַפֶּךָ יִשָּׁגֶם. תִּרְדֵּף בָּאֵף וְתִשְׁמִידֵם מִתַּחַת שְׁמִי ה'.

Pour your wrath upon the nations that did not know You and upon the kingdoms that did not call upon Your Name! Since they have consumed Ya'akov and laid waste his habitation (Psalms 79:6-7). Pour out Your

fury upon them and the fierceness of Your anger shall reach them (Psalms 69:25)! You shall pursue them with anger and eradicate them from under the skies of the Lord (Lamentations 3:66).

הלל

מסיימים את ההלל

הלל

מוזגין כוס רביעי וגומרין עליו את ההלל

Hallel We pour the fourth cup and complete the Hallel

לא לנו, ה', לא לנו, כי לשמך תן כבוד, על חסדך על אמתך. למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם. ואלהינו בשמים, כל אשר חפץ עשה. עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם. פה להם ולא ידברו, עינים להם ולא יראו. אזנים להם ולא ישמעו, אף להם ולא יריחונו. ידיהם ולא ימישו, רגליהם ולא יהלכו, לא יתנו בגרונם. כמוהם יהיו עשיהם, כל אשר בטח בהם. ישראל בטח ביי, עזרם ומגנם הוא. בית אהרן בטחו ביי, עזרם ומגנם הוא. יראי ה' בטחו ביי, עזרם ומגנם הוא. יי זכרנו יברך. יברך את בית ישראל, יברך את בית אהרן, יברך יראי ה', הקטנים עם הגדלים. יסף ה' עליכם, עליכם ועל בניכם. ברוכים אתם ליי, עשה שמים וארץ. השמים שמים ליי והארץ נמן לבני אדם. לא המתים יהללו יה ולא כל ירדי דומה. נאנחנו נברך יה מעתה ועד עולם. הללויה.

Not to us, not to us, but rather to Your name, give glory for your kindness and for your truth. Why should the nations say, "Say, where is their God?" But our God is in the heavens, all that He wanted, He has done. Their idols are silver and gold, the work of men's hands. They have a mouth but do not speak; they have eyes but do not see. They have ears but do not hear; they have a nose but do not smell. Hands, but they do not feel; feet, but do not walk; they do not make a peep from their throat. Like them will be their makers, all those that trust in them. Israel, trust in the Lord; their help and shield is He. House of Aharon, trust in the Lord; their help and shield is He. Those that fear the Lord, trust in the Lord; their help and shield is He. The Lord who remembers us, will bless; He will bless the House of Israel; He will bless the House of Aharon. He will bless those that fear the Lord, the small ones with the great ones. May the Lord bring increase to you, to you and to your children. Blessed are you to the Lord, the maker of the heavens and the earth. The heavens, are the Lord's heavens, but the earth He has given to the children of man. It is not the dead that will praise the Lord, and not those that go down to

silence. But we will bless the Lord from now and forever. Halleluyah! (Psalms 115)

אֶהְבֵּתִי כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת קוֹלִי תַּחֲנוּנָי. כִּי הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבִינִי אֶקְרָא. אֶפְפוּנִי חֲבָלֵי מָוֶת וּמָצָרֵי יָשׁוּל מִצָּאוּנִי, צָרָה וַיִּגְוֹן אֲמַצָּא. וּבִשְׁם ה' אֶקְרָא: אֲנִי ה' מִלִּטָּה נַפְשִׁי. חֲנוּן ה' וְצַדִּיק, וְאֱלֹהֵינוּ מֵרַחֵם. שֹׁמֵר פְּתָאִים ה', דְּלוֹתַי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ. שׁוּבִי נַפְשִׁי לְמִנוּחַיִכִּי, כִּי ה' גָּמַל עָלַיִכִּי. כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת, אֶת עֵינַי מִן דְּמָעָה, אֶת רַגְלִי מִדָּחִי. אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים. הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר, אֲנִי עֲנִיתִי מֵאֵד. אֲנִי אֲמַרְתִּי בְּחַפְזִי כָּל הָאָדָם כֹּזֵב.

I have loved the Lord - since He hears my voice, my supplications. Since He inclined His ear to me - and in my days, I will call out. The pangs of death have encircled me and the straits of the Pit have found me and I found grief. And in the name of the Lord I called, "Please Lord, Spare my soul." Gracious is the Lord and righteous, and our God acts mercifully. The Lord watches over the silly; I was poor and He has saved me. Return, my soul to your tranquility, since the Lord has favored you. Since You have rescued my soul from death, my eyes from tears, my feet from stumbling. I will walk before the Lord in the lands of the living. I have trusted, when I speak - I am very afflicted. I said in my haste, all men are hypocritical. (Psalms 116:1-11)

מָה אֲשִׁיב לַיְי כָּל תַּגְּמוּלוֹהִי עָלַי. כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבִשְׁם ה' אֶקְרָא. נִדְרֵי לַי אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ. יִקָּר בְּעֵינַי ה' הַמּוֹתָה לְחַסִּידָיו. אֲנִי ה' כִּי אֲנִי עֲבָדְךָ, אֲנִי עֲבָדְךָ בְּן אֲמִתָּה. פִּתְחַת לְמוֹסְרִי. לֶךְ אֲזַבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבִשְׁם ה' אֶקְרָא. נִדְרֵי לַי אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ. בְּחִצְרוֹת בֵּית ה', בְּתוֹכִכִּי יִרוּשָׁלַיִם. הִלְלוּהָ.

What can I give back to the Lord for all that He has favored me? A cup of salvations I will raise up and I will call out in the name of the Lord. My vows to the Lord I will pay, now in front of His entire people. Precious in the eyes of the Lord is the death of His pious ones. Please Lord, since I am Your servant, the son of Your maidservant; You have opened my chains. To You will I offer a thanksgiving offering and I will call out in the name of the Lord. My vows to the Lord I will pay, now in front of His entire people. In the courtyards of the house of the Lord, in your midst, Jerusalem. Halleluyah! (Psalms 116:12-19)

הִלְלוּ אֶת ה' כָּל גּוֹיִם, שִׁבְחוּהוּ כָּל הָאֻמִּים. כִּי גִבֹּר עָלֵינוּ חֲסֵדוֹ, וְאֲמִתּוֹ ה' לְעוֹלָם. הִלְלוּהָ. הוֹדוּ לַי כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. יֹאמְרוּ נָא יִשְׂרָאֵל כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. יֹאמְרוּ נָא בֵּית אֶהְרֹן כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. יֹאמְרוּ נָא רְאִי ה' כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ.

Praise the name of the Lord, all nations; extol Him all peoples. Since His kindness has overwhelmed us and the truth of the Lord is forever. Halleluyah! Thank the Lord, since He is good, since His kindness is forever. Let Israel now say, "Thank the Lord, since He is good, since His kindness is forever." Let the House of Aharon now say, "Thank the Lord, since He is good, since His kindness is forever." Let those that fear the Lord now say, "Thank the Lord, since He is good, since His kindness is forever." (Psalms 117-118:4)

מִן הַמַּצָּר קָרָאתִי יְהוָה, עֲנֵנִי בְמִרְחֹב יְהוָה. ה' לִי, לֹא אֵירָא – מִה יַעֲשֶׂה לִּי אֲדָם, ה' לִי בַעֲזָרִי וְנָגַי אֲרָאָה בְּשֹׁנָאִי. טוֹב לַחֲסוֹת בֵּי מִבְּטָח בָּאָדָם. טוֹב לַחֲסוֹת בֵּי מִבְּטָח בַּנְּדִיבִים. כָּל גּוֹיִם סָבְבוּנִי, בְּשֵׁם ה' כִּי אֲמִילָם. סְבוּנִי גַם סָבְבוּנִי, בְּשֵׁם ה' כִּי אֲמִילָם. סְבוּנִי כַדְבָּרִים, דַּעְכוּ קוֹצִים, בְּשֵׁם ה' כִּי אֲמִילָם. דָּחָה דְחִיתַנִּי לִנְפֹל, וַיִּצְרֵנִי. עָזִי וְזִמְרַת יְהוָה וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה. קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאֶהְלִי צַדִּיקִים: יָמִין ה' עָשָׂה חֵיל, יָמִין ה' רֹמְמָה, יָמִין ה' עָשָׂה חֵיל. לֹא אָמוּת כִּי אֶחְיֶה, וְאֶסְפָּר מַעֲשֵׂי יְהוָה. יִסֹּר יִסְרֵנִי יְהוָה, וְלִמְנוּחַ לֹא נִתְּנִי. פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק, אֲבֹא בָם, אֲדַבֵּר יְהוָה. זֶה הַשָּׁעַר לִי, צַדִּיקִים יָבֹאוּ בּוֹ.

From the strait I have called, Lord; He answered me from the wide space, the Lord. The Lord is for me, I will not fear, what will man do to me? The Lord is for me with my helpers, and I shall glare at those that hate me. It is better to take refuge with the Lord than to trust in man. It is better to take refuge with the Lord than to trust in nobles. All the nations surrounded me - in the name of the Lord, as I will chop them off. They surrounded me, they also encircled me - in the name of the Lord, as I will chop them off. They surrounded me like bees, they were extinguished like a fire of thorns - in the name of the Lord, as I will chop them off. You have surely pushed me to fall, but the Lord helped me. My boldness and song is the Lord, and He has become my salvation. The sound of happy song and salvation is in the tents of the righteous, the right hand of the Lord acts powerfully. I will not die but rather I will live and tell over the acts of the Lord. The Lord has surely chastised me, but He has not given me over to death. Open up for me the gates of righteousness; I will enter them, thank the Lord. This is the gate of the Lord, the righteous will enter it. (Psalms 118:5-20)

אֲדַבֵּר כִּי עָנִיתַנִּי וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה. אֲדַבֵּר כִּי עָנִיתַנִּי וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה. אֲבָן מִאֲסוֹ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פֶּנֶה. אֲבָן מִאֲסוֹ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פֶּנֶה. מֵאֵת ה' הָיְתָה זֹאת הַנִּפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ. מֵאֵת ה' הָיְתָה זֹאת הַנִּפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ. זֶה הַיּוֹם עָשָׂה ה'. נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בּוֹ. נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בּוֹ.

I will thank You, since You answered me and You have become my salvation. The stone that was left by the builders has become the main cornerstone. From the Lord was this, it is wondrous in our eyes. This is the day of the Lord, let us exult and rejoice upon it. (Psalms 118:21-24)

אָנָּא ה', הוֹשִׁיעָה נָּא. אָנָּא ה', הוֹשִׁיעָה נָּא. אָנָּא ה', הַצְלִיכָה נָּא. אָנָּא ה', הַצְלִיכָה נָּא.

Please, Lord, save us now; please, Lord, give us success now! (Psalms 118:25)

בְּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם ה', בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית ה'. בְּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם ה', בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית ה'. אֵל ה' וַיָּאָר לָנוּ. אֵסְרוּ חַג בַּעֲבָתִים עַד קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ. אֵל ה' וַיָּאָר לָנוּ. אֵסְרוּ חַג בַּעֲבָתִים עַד קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ. אֵתָה וְאוֹדֶךָ, אֱלֹהֵי – אַרְוִמְמֶךָ. אֵלֵי אֵתָה וְאוֹדֶךָ, אֱלֹהֵי – אַרְוִמְמֶךָ. הוֹדוּ לִי כִי טוֹב, כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ. הוֹדוּ לִי כִי טוֹב, כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ.

Blessed be the one who comes in the name of the Lord, we have blessed you from the house of the Lord. God is the Lord, and He has illuminated us; tie up the festival offering with ropes until it reaches the corners of the altar. You are my Power and I will Thank You; my God and I will exalt You. Thank the Lord, since He is good, since His kindness is forever.(Psalms 118:26-29)

יְהִלְלוּךָ ה' אֱלֹהֵינוּ כָּל מַעֲשֵׂיךָ, וְחִסְדֶּיךָ צְדִיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ, וְכָל עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרָנָה יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ, וַיִּשְׁבַּחוּ וַיִּפְאֲרוּ, וַיְרַמְּמוּ וַיַּעֲרִיצוּ, וַיַּקְדִּישׁוּ וַיִּמְלִיכוּ אֶת שְׁמֶךָ, מִלְּכֵנוּ. כִּי לָךְ טוֹב הַהוֹדוֹת וַיִּלְשָׁמְךָ נָאָה לְזִמְרָה, כִּי מַעֲוֹלָם וְעַד עוֹלָם אֵתָה אֵל.

All of your works shall praise You, Lord our God, and your pious ones, the righteous ones who do Your will; and all of Your people, the House of Israel will thank and bless in joyful song: and extol and glorify, and exalt and acclaim, and sanctify and coronate Your name, our King. Since, You it is good to thank, and to Your name it is pleasant to sing, since from always and forever are you the Power.

מזמורי הודיה

הוֹדוּ לִי כִי טוֹב כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ. הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ. הוֹדוּ לְאֹדֵי הָאֲדָנִים כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ. לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבָדוֹ כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ. לַעֲשֵׂה הַשְׂמִים בְּתַבּוּנָה כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ. לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ. לַעֲשֵׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ. אֵת הַשָּׁמַשׁ לְמַמְשָׁלַת בָּיּוֹם כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ. אֵת הַיָּרֵחַ וְכּוֹכָבִים לְמַמְשָׁלוֹת בַּלַּיְלָה כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ. לְמַפָּה מַצְרִים בְּכּוֹרֵיהֶם כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ. נִוְצָא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ. בִּיד חֲזָקָה וּבְנוֹרָע נְטוּיָה כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ. לְגִזּוֹר יָם סוּף לְגִזְרִים כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ. וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ. וְנָעַר פְּרִעָה וְחִילוֹ

בִּים סוּף כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. לְמוֹלִיד עֲמוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. לְמַכָּה מְלָכִים גְּדֻלִּים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. וַיַּהַרְג מְלָכִים אֲדִירִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. וּלְעֹוג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. וְנָתַן אֶרֶץ לְנַחֲלָה כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. נָחֳלָה לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדוֹ כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. שָׁבַשְׁפָּלְנוּ זָכַר לָנוּ כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. וַיַּפְרֶקֶנוּ מִצְרֵינוּ כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. נָתַן לָחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. הוֹדוּ לֹאֵל הַשָּׁמַיִם כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ.

Thank the Lord, since He is good, since His kindness is forever. Thank the Power of powers since His kindness is forever. To the Master of masters, since His kindness is forever. To the One who alone does wondrously great deeds, since His kindness is forever. To the one who made the Heavens with discernment, since His kindness is forever. To the One who spread the earth over the waters, since His kindness is forever. To the One who made great lights, since His kindness is forever. The sun to rule in the day, since His kindness is forever. The moon and the stars to rule in the night, since His kindness is forever. To the One that smote Egypt through their firstborn, since His kindness is forever. And He took Israel out from among them, since His kindness is forever. With a strong hand and an outstretched forearm, since His kindness is forever. To the One who cut up the Reed Sea into strips, since His kindness is forever. And He made Israel to pass through it, since His kindness is forever. And He jolted Pharaoh and his troop in the Reed Sea, since His kindness is forever. To the One who led his people in the wilderness, since His kindness is forever. To the One who smote great kings, since His kindness is forever. And he killed mighty kings, since His kindness is forever. Sichon, king of the Amorite, since His kindness is forever. And Og, king of the Bashan, since His kindness is forever. And he gave their land as an inheritance, since His kindness is forever. An inheritance for Israel, His servant, since His kindness is forever. That in our lowliness, He remembered us, since His kindness is forever. And he delivered us from our adversaries, since His kindness is forever. He gives bread to all flesh, since His kindness is forever. Thank the Power of the heavens, since His kindness is forever. (Psalms 136)

נִשְׁמַת כָּל חַי תִּבְרָךְ אֶת שְׁמֶךָ, ה' אֱלֹהֵינוּ, וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר תִּפְאָר וְתְרוּמָם זָכָרָה, מִלִּפְנֵי, תְּמִיד. מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אֲתָה אֵל, וּמִבְלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ, פּוֹדֶה וּמַצִּיל וּמַפְרֵס וּמַרְחֵם כָּכָל עַת צָרָה וְצִיּוּקָה. אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֵלָּא אֲתָה. אֱלֹהֵי הָרִאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרֹנִים, אֱלֹהֵי כָּל בְּרִיּוֹת, אֲדוֹן כָּל תּוֹלְדוֹת, הַמְּהַלֵּל בְּרַב הַתִּשְׁבָּחוֹת, הַמְּנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיִּי לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן – הַמְּעוֹרֵר יְשָׁנִים וְהַמְּקִיץ נִרְדָּמִים, וְהַמְּשִׁיחַ אֱלָמִים וְהַמְּתִיר אֲסוּרִים וְהַסּוֹמֵךְ נֹפְלִים וְהַזֹּקֵף כְּפוּפִים. לֵךְ לְבָדֵךְ אֲנַחְנוּ מוֹדִים.

The soul of every living being shall bless Your Name, Lord our God; the spirit of all flesh shall glorify and exalt Your remembrance always, our King. From the world and until the world, You are the Power, and other than You we have no king, redeemer, or savior, restorer, rescuer, provider, and merciful one in every time of distress and anguish; we have no king, besides You! God of the first ones and the last ones, God of all creatures, Master of all Generations, Who is praised through a multitude of praises, Who guides His world with kindness and His creatures with mercy. The Lord neither slumbers nor sleeps. He who rouses the sleepers and awakens the dozers; He who makes the mute speak, and frees the captives, and supports the falling, and straightens the bent. We thank You alone.

אלו פינו מלא שירה כים, ולשוננו רנה כהמון גליו, וּשְׁתוּתֵינוּ שָׁבַח כְּמַרְחֲבֵי רְקִיעַ, וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כְּשֶׁמֶשׁ וְכִכְלֶם, וְנִדְיָנוּ פְּרוּשׁוֹת כְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם, וְרִגְלֵינוּ קְלוֹת כְּאַיָּלוֹת – אֵין אֲנַחְנוּ מְסַפִּיקִים לַהֲדוּת לָהּ, ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, וְלִכְבֶּר אֶת שְׁמֶךָ עַל אַחַת מְאֹלָה, אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַבֵּי רַבּוֹת פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ. מִמַּצְרִים גָּאֲלָתָנוּ, ה' אֱלֹהֵינוּ, וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ, בְּרָעַב וְנָתַתָּנוּ וּבְשֹׁבַע כָּל־כֹּלֵתָנוּ, מִחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ וּמִדָּבָר מִלִּטְתָּנוּ, וּמִחֲלָיִם רָעִים וְנֶאֱמָנִים דִּלִּיתָנוּ.

Were our mouth as full of song as the sea, and our tongue as full of joyous song as its multitude of waves, and our lips as full of praise as the breadth of the heavens, and our eyes as sparkling as the sun and the moon, and our hands as outspread as the eagles of the sky and our feet as swift as deers - we still could not thank You sufficiently, Lord our God and God of our ancestors, and to bless Your Name for one thousandth of the thousand of thousands of thousands, and myriad myriads, of goodnesses that You performed for our ancestors and for us. From Egypt, Lord our God, did you redeem us and from the house of slaves you restored us. In famine You nourished us, and in plenty you sustained us. From the sword you saved us, and from plague you spared us; and from severe and enduring diseases you delivered us.

עַד הִנֵּה עֲזָרוֹנוּ רַחֲמֵיךָ וְלֹא עֲזָבוֹנוּ חֲסִדֶיךָ, וְאַל תִּשְׁשֵׁנוּ, ה' אֱלֹהֵינוּ, לְנִצָּחַ. עַל כֵּן אֲבָרִים שֶׁפִּלַּגְתָּ בָנוּ וְרוּחַ וְנִשְׁמָה שֶׁנִּפְתַּח בְּאַפֵּינוּ וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר שָׁמַתָּ בְּפִינוּ – הֵן הֵם יוֹדוּ וּיְבָרְכוּ וּיִשְׁבַּחוּ וּיְפָאֲרוּ וּיְרַמְּמוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיַקְדִּישׁוּ וְיַמְלִיכוּ אֶת שְׁמֶךָ מִלְכָּנוּ. כִּי כָל פֶּה לֶה יוֹדֶה, וְכָל לִשׁוֹן לֶה תִּשְׁבַּע, וְכָל בֶּרֶךְ לֶה תִּכְרַע, וְכָל קוֹמָה לִפְנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה, וְכָל לִבָּבוֹת יִירָאוּךָ, וְכָל קֶרֶב וּכְלִיֹּת יִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ. כִּדְבָר שֶׁכָּתוּב, כָּל עֲצַמְתִּי תִאֲמַרְנָה, ה' מִי כְמוֹךָ מַצִּיל עָנִי מִחֲזֹק מִמָּנוּ וְעָנִי וְאֲבִיּוֹן מִגְּזֹל. מִי יִדְמָה לָּךְ וּמִי יִשְׁוֶה לָּךְ וּמִי יַעֲרֹךְ לָּךְ הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֲלִיוֹן, קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. הִקְלָלָה וְנִשְׁבַּחָהּ וּנְפָאָרָהּ וּנְבָרָהּ אֶת שֵׁם קִדְשֶׁךָ, כְּאִמּוֹר: לָדוֹד, בְּרַכִּי נִפְשִׁי אֶת ה' וְכָל קֶרְבִּי אֶת שֵׁם קִדְשׁוֹ. הָאֵל בְּתַעֲצֻמוֹת

עֲזָדָה, הַגָּדוֹל בְּכַבּוֹד שְׁמֶךָ, הַגָּבוֹר לְנֶצַח וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ, הַמְּלִיךְ הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשְׂאָה. שׁוֹכֵן עַד מְרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ. וְכָתוּב: רַנְּנוּ צְדִיקִים בַּיְי, לַיִּשְׁרִים נְאֻה תְּהִלָּה. בְּפִי יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלֵּל, וּבִדְבָרֵי צְדִיקִים תִּתְבָּרָה, וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְרומֶם, וּבִקְרֹב קְדוּשִׁים תִּתְקַדָּשׁ.

Until now Your mercy has helped us, and Your kindness has not forsaken us; and do not abandon us, Lord our God, forever. Therefore, the limbs that You set within us and the spirit and soul that You breathed into our nostrils, and the tongue that You placed in our mouth - verily, they shall thank and bless and praise and glorify, and exalt and revere, and sanctify and coronate Your name, our King. For every mouth shall offer thanks to You; and every tongue shall swear allegiance to You; and every knee shall bend to You; and every upright one shall prostrate himself before You; all hearts shall fear You; and all innermost feelings and thoughts shall sing praises to Your name, as the matter is written (Psalms 35:10), "All my bones shall say, 'Lord, who is like You? You save the poor man from one who is stronger than he, the poor and destitute from the one who would rob him.'" Who is similar to You and who is equal to You and who can be compared to You, O great, strong and awesome Power, O highest Power, Creator of the heavens and the earth. We shall praise and extol and glorify and bless Your holy name, as it is stated (Psalms 103:1), "[A Psalm] of David. Bless the Lord, O my soul; and all that is within me, His holy name." The Power, in Your powerful boldness; the Great, in the glory of Your name; the Strong One forever; the King who sits on His high and elevated throne. He who dwells always; lofty and holy is His name. And as it is written (Psalms 33:10), "Sing joyfully to the Lord, righteous ones, praise is beautiful from the upright." By the mouth of the upright You shall be praised; By the lips of the righteous shall You be blessed; By the tongue of the devout shall You be exalted; And among the holy shall You be sanctified.

וּבִמְקַהְלֹת רַבּוֹת עֲמָךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יִתְפָּאֵר שְׁמֶךָ, מְלַכְנוּ, בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שְׁכֵן חֹבֵת כָּל הַיְּצוּרִים לְפָנֶיךָ, ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, לַהּוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבֵּחַ, לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדָּר לְבָרָךְ, לְעִלָּה וּלְקַלְס עַל כָּל דְּבָרֵי שִׁירֹת וְתִשְׁבָּחוֹת דּוֹד כֵּן יִשִּׁי עֲבָדֶךָ מְשִׁיחֶךָ.

And in the assemblies of the myriads of Your people, the House of Israel, in joyous song will Your name be glorified, our King, in each and every generation; as it is the duty of all creatures, before You, Lord our God, and God of our ancestors, to thank, to praise, to extol, to glorify, to exalt, to lavish, to bless, to raise high and to acclaim - beyond the words of the songs and praises of David, the son of Yishai, Your servant, Your anointed

one.

יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מְלִכְנוּ, הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ, כִּי לָךְ נָאָה, ה' אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שִׁיר וְשִׁבְחָה, הִלֵּל וְזִמְרָה, עֲזָרָה וְיִמְיָשָׁלָה, נִצָּח, גְּדֻלָּה וְגִבּוּרָה, תְּהִלָּה וְתַפְאֶרֶת, קִדְשָׁה וּמִלְכוּת, בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם. בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל בְּתַשְׁבְּחוֹת, אֵל הַהוֹדָאוֹת, אֲדוֹן הַנִּפְלְאוֹת, הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה, מֶלֶךְ אֵל חַי הַעוֹלָמִים.

May Your name be praised forever, our King, the Power, the Great and holy King - in the heavens and in the earth. Since for You it is pleasant - O Lord our God and God of our ancestors - song and lauding, praise and hymn, boldness and dominion, triumph, greatness and strength, psalm and splendor, holiness and kingship, blessings and thanksgivings, from now and forever. Blessed are You Lord, Power, King exalted through laudings, Power of thanksgivings, Master of Wonders, who chooses the songs of hymn - King, Power of the life of the worlds.

כוס רביעית

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הַעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who creates the fruit of the vine.

וְשׁוּתָהּ בְּהִסְבַּח שְׁמָאָה.

We drink while reclining to the left

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הַעוֹלָם, עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן, עַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ חֲמֵדָה טוֹבָה וְיִרְחֻבָּהּ שְׂרָצִית וְהַנְּחִלָּה לְאַבוֹתֵינוּ לְאָכֹל מִפְּרִיָּהּ וּלְשַׁבֵּעַ מִטוֹבָהּ. רַחֵם נָא ה' אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדָךְ וְעַל מִזְבִּיחֶךָ וְעַל הַיְכָלְךָ וּבִנְיַת יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ וְשִׁמְחָנוּ בְּבִנְיָנָהּ וְנֹאכַל מִפְּרִיָּהּ וְנִשְׁבַּע מִטוֹבָהּ וְנִבְרַכְךָ עָלֶיךָ בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָהּ [בְּשַׁבָּת: וְרָצָה וְהִתְלַצְנוּ בְּיָוֶם הַשַּׁבָּת הַזֶּה] וְשִׁמְחָנוּ בְּיָוֶם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, כִּי אַתָּה ה' טוֹב וּמְטִיב לְכָל, וְנוֹדֶה לָּךְ עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, for the vine and for the fruit of the vine; and for the bounty of the field; and for a desirable, good and broad land, which You wanted to give to our fathers, to eat from its fruit and to be satiated from its goodness. Please have mercy, Lord our God upon Israel Your people; and upon Jerusalem, Your city; and upon Zion, the dwelling place of Your glory; and upon Your altar; and upon Your sanctuary; and build Jerusalem Your holy city quickly in our days, and bring us up into it and gladden us in its building; and we

shall eat from its fruit, and be satiated from its goodness, and bless You in holiness and purity. [On Shabbat: And may you be pleased to embolden us on this Shabbat day] and gladden us on this day of the Festival of Matsot. Since You, Lord, are good and do good to all, we thank You for the land and for the fruit of the vine.

ברוך אתה ה', על הארץ ועל פרי הגפן.

Blessed are You, Lord, for the land and for the fruit of the vine

נרצה

חסל סידור פסח

נרצה

Accepted

חסל סידור פסח כהלכתו, ככל משפטו וחקתו. כאשר זכינו לסדר אותו בן נזכה לעשותו. זה שוכן מעונה, קומם קהל צדק מי מנה. בקרוב נהל נטעי כנה פדוים לציון ברנה.

Completed is the Seder of Pesach according to its law, according to all its judgement and statute. Just as we have merited to arrange it, so too, may we merit to do [its sacrifice]. Pure One who dwells in the habitation, raise up the congregation of the community, which whom can count. Bring close, lead the plantings of the sapling, redeemed, to Zion in joy.

לשנה הבאה

לשנה הבאה בירושלים הבנויה.

Next year, let us be in the built Jerusalem!

ויהי בחצי הלילה

בליל ראשון אומרים:

On the first night we say:

ובכן ויהי בחצי הלילה.

And so, it was in the middle of the night.

אז רוב נסים הפלאת בלילה, בראש אשמורת זה הלילה.

Then, most of the miracles did You wondrously do at night, at the first of the watches this night.

גר צדק נצחתו בנחלק לו לילה, ויהי בחצי הלילה.

A righteous convert did you make victorious when it was divided for him at night [referring to Avraham in his war against the four kings - Genesis 14:15], and it was in the middle of the night.

דנת מלך גרר בחלום הלילה, הפסדת ארמי באמש לילה.

You judged the king of Gerrar [Avimelekh] in a dream of the night; you frightened an Aramean [Lavan] in the dark of the night;

וישׁר ישראל למלאך ויוכל לו לילה, ויהי בחצי הלילה.

and Yisrael dominated an angel and was able to withstand Him at night [Genesis 32:25-30], and it was in the middle of the night.

נרע בכורי פתרוס מסצת בחצי הלילה, חילם לא מצאו בקומם בלילה, טיסת נגיד חרשת סלית בכוכבי לילה, ויהי בחצי הלילה.

You crushed the firstborn of Patros [Pharaoh, as per Ezekiel 30:14] in the middle of the night, their wealth they did not find when they got up at night; the attack of the leader Charoshet [Sisera] did you sweep away by the stars of the night [Judges 5:20], and it was in the middle of the night.

יעז מחרף לנופף אווי, הובשת פגריו בלילה, קרע כל ומצבו באישון לילה, לאיש חמודות נגלה רז חזות לילה, ויהי בחצי הלילה.

The blasphemer [Sanheriv whose servants blasphemed when trying to discourage the inhabitants of Jerusalem] counseled to wave off the desired ones, You made him wear his corpses on his head at night [II Kings 19:35]; Bel and his pedestal were bent in the pitch of night [in Nevuchadnezar's dream in Daniel 2]; to the man of delight [Daniel] was revealed the secret visions at night, and it was in the middle of the night.

משפתר בקלי קדש נהרג בו בלילה, נושע מבור אריות פותר בעתותי לילה, שגאה נטר אגגי וקמב

ספרים בלילה, ויהי בחצי הלילה.

The one who got drunk [Balshatsar] from the holy vessels was killed on that night [Daniel 5:30], the one saved from the pit of lions [Daniel] interpreted the scary visions of the night; hatred was preserved by the Agagite [Haman] and he wrote books at night, and it was in the middle of the night.

עוררת נצחך עליו בנוד ושנת לילה. פורה תדרוך לשומר מה מלילה, צרח כשומר ויש אַתָּא בָּקָר וגם לילה, ויהי בחצי הלילה.

You aroused your victory upon him by disturbing the sleep of night [of Achashverosh], You will stomp the wine press for the one who guards from anything at night [Esav/Seir as per Isaiah 21:11]; He yelled like a guard and spoke, "the morning has come and also the night," and it was in the middle of the night.

קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה, רם הודע כי לך היום אף לך הלילה, שומרים הפקד לעירך כל היום וכל הלילה, תאיר כאור יום חשכת לילה, ויהי בחצי הלילה.

Bring close the day which is not day and not night [referring to the end of days - Zechariah 14:7], High One, make known that Yours is the day and also Yours is the night, guards appoint for Your city all the day and all the night, illuminate like the light of the day, the darkness of the night, and it was in the middle of the night.

זבח פסח

כליל שני בחו"ל: ובכן ואמרתם זבח פסח.

On the second night, outside of Israel: And so "And you shall say, 'it is the Pesach sacrifice'" (Exodus 12:27).

אמין גבורותיך הפלאת בפסח, בראש כל מועדות נשאת פסח. גלית לאזרחי חצות ליל פסח, ואמרתם זבח פסח.

The boldness of Your strong deeds did you wondrously show at Pesach; at the head of all the holidays did You raise Pesach; You revealed to the Ezrachite [Avraham], midnight of the night of Pesach. "And you shall say, 'it is the Pesach sacrifice.'"

דלתיו דפקת פחם היום בפסח, הסעיד נוצצים עגות מצות בפסח, ואל הבקר רץ זכר לשור ערך

פסח, ואמרתם זבח פסח.

Upon his doors did You knock at the heat of the day on Pesach [Genesis 18:1]; he sustained shining ones [angels] with cakes of matsa on Pesach; and to the cattle he ran, in commemoration of the bull that was set up for Pesach. "And you shall say, 'it is the Pesach sacrifice.'"

זועמו סדומים ולוהטו באש בפסח, חלץ לוט מהם ומצות אפה בקץ פסח, טאטאת אדמת מור ונור
בעברך בפסח. ואמרתם זבח פסח.

The Sodomites caused Him indignation and He set them on fire on Pesach; Lot was rescued from them and matsot did he bake at the end of Pesach; He swept the land of Mof and Nof [cities in Egypt] on Pesach. "And you shall say, 'it is the Pesach sacrifice.'"

יה ראש כל הון מחצת בליל שמור פסח, כביר, על בן בכור פסחת בדם פסח, לבלתי תת משחית
לבא בפתחי בפסח, ואמרתם זבח פסח.

The head of every firstborn did You crush on the guarded night of Pesach; Powerful One, over the firstborn son did You pass over with the blood on Pesach; so as to not let the destroyer come into my gates on Pesach. "And you shall say, 'it is the Pesach sacrifice.'"

מסגרת סגרה בעתותי פסח, נשמדה מדין בצליל שעורי עמר פסח, שורפו משמני פול ולוד ביקד
יקוד פסח, ואמרתם זבח פסח.

The enclosed one [Jericho] was enclosed in the season of Pesach; Midian was destroyed with a portion of the *omer*-barley on Pesach [via Gideon as per Judges 7]; from the fat of Pul and Lud [Assyrian soldiers of Sancheriv] was burnt in pyres on Pesach. "And you shall say, 'it is the Pesach sacrifice'"

עוד היום בנב לעמוד עד געה עונת פסח, פס יד כתבה לקעקע צול בפסח, צפה הצפית ערוך השלחן
בפסח, ואמרתם זבח פסח.

Still today [Sancheriv will go no further than] to stand in Nov [Isaiah 10:32], until he cried at the time of Pesach; a palm of the hand wrote [Daniel 5:5] to rip up the deep one [the Bayblonian one - Balshatsar] on Pesach; set up the watch, set the table [referring to Balshatsar, based on Psalms 21:5] on Pesach. "And you shall say, 'it is the Pesach sacrifice'"

קָהַל כְּנֶסֶת הַדָּסָה לְשִׁלֵּשׁ צוֹם בַּפֶּסַח, רָאשׁ מִבֵּית רָשָׁע מְחַצֵּת בְּעֵץ חַמְשִׁים בַּפֶּסַח, שְׁתֵּי אֲלֵה רָגַע תָּבִיא לְעוֹצִיֵּת בַּפֶּסַח, תַּעֲזוּ יָדְךָ תְּרוּם יְמִינְךָ כְּלִיל הַתְּקַדֵּשׁ חַג פֶּסַח, וְאַמְרָתֶם זִבַּח פֶּסַח.

The congregation did Hadassah [Esther] bring in to triple a fast on Pesach; the head of the house of evil [Haman] did you crush on a tree of fifty [amot] on Pesach; these two [plagues as per Isaiah 47:9] will you bring in an instant to the Utsi [Esav] on Pesach; embolden Your hand, raise Your right hand, as on the night You were sanctified on the festival of Pesach. "And you shall say, 'it is the Pesach sacrifice'"

אדיר במלוכה

כִּי לוֹ נָאָה, כִּי לוֹ יָאָה.

Since for Him it is pleasant, for Him it is suited.

אֲדִיר בַּמְּלֻכָּה, בְּחוּר כְּהֻלָּה, גְּדוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֵךְ וּלֵךְ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ ה' הַמְּמַלְכָּה, כִּי לוֹ נָאָה, כִּי לוֹ יָאָה.

Mighty in rulership, properly chosen, his troops shall say to Him, "Yours and Yours, Yours since it is Yours, Yours and even Yours, Yours, Lord is the kingdom; since for Him it is pleasant, for Him it is suited."

גְּדוּל בַּמְּלֻכָּה, הַדּוּר כְּהֻלָּה, וְנִתְקִיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֵךְ וּלֵךְ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ ה' הַמְּמַלְכָּה, כִּי לוֹ נָאָה, כִּי לוֹ יָאָה.

Noted in rulership, properly splendid, His distinguished ones will say to him, "Yours and Yours, Yours since it is Yours, Yours and even Yours, Yours, Lord is the kingdom; since for Him it is pleasant, for Him it is suited."

זַכָּאי בַּמְּלֻכָּה, חֲסִין כְּהֻלָּה טַפְסָרְיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֵךְ וּלֵךְ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ ה' הַמְּמַלְכָּה, כִּי לוֹ נָאָה, כִּי לוֹ יָאָה.

Meritorious in rulership, properly robust, His scribes shall say to him, "Yours and Yours, Yours since it is Yours, Yours and even Yours, Yours, Lord is the kingdom; since for Him it is pleasant, for Him it is suited."

יְחִיד בַּמְּלֻכָּה, כְּבִיר כְּהֻלָּה לַמּוֹדָיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֵךְ וּלֵךְ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ ה' הַמְּמַלְכָּה, כִּי לוֹ נָאָה, כִּי לוֹ יָאָה.

Unique in rulership, properly powerful, His wise ones say to Him, "Yours

and Yours, Yours since it is Yours, Yours and even Yours, Yours, Lord is the kingdom; since for Him it is pleasant, for Him it is suited."

מוֹשֵׁל בַּמְלוּכָה, נוֹרָא כְּהִלְכָה סְבִיבֵי יֹאמְרוּ לוֹ: לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ ה' הַמְמַלְכָה, כִּי לוֹ נָאֶה, כִּי לוֹ יָאֶה.

Reigning in rulership, properly awesome, those around Him say to Him, "Yours and Yours, Yours since it is Yours, Yours and even Yours, Yours, Lord is the kingdom; since for Him it is pleasant, for Him it is suited."

עֲנִיו בַּמְלוּכָה, פּוֹדֶה כְּהִלְכָה, צַדִּיקָיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ ה' הַמְמַלְכָה, כִּי לוֹ נָאֶה, כִּי לוֹ יָאֶה.

Humble in rulership, properly restoring, His righteous ones say to Him, "Yours and Yours, Yours since it is Yours, Yours and even Yours, Yours, Lord is the kingdom; since for Him it is pleasant, for Him it is suited."

קָדוֹשׁ בַּמְלוּכָה, רַחוּם כְּהִלְכָה שְׁנֹאֲנֵיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ ה' הַמְמַלְכָה, כִּי לוֹ נָאֶה, כִּי לוֹ יָאֶה.

Holy in rulership, properly merciful, His angels say to Him, "Yours and Yours, Yours since it is Yours, Yours and even Yours, Yours, Lord is the kingdom; since for Him it is pleasant, for Him it is suited."

תְּקִיף בַּמְלוּכָה, תּוֹמֵךְ כְּהִלְכָה תְּמִימָיו יֹאמְרוּ לוֹ: לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ ה' הַמְמַלְכָה, כִּי לוֹ נָאֶה, כִּי לוֹ יָאֶה.

Dynamic in rulership, properly supportive, His innocent ones say to Him, "Yours and Yours, Yours since it is Yours, Yours and even Yours, Yours, Lord is the kingdom; since for Him it is pleasant, for Him it is suited."

אדיר הוא

אדיר הוא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקֶרֶב. בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקֶרֶב. אֵל בָּנָה, אֵל בָּנָה, בֵּיתוֹ בְּקֶרֶב.

Mighty is He, may He build His house soon. Quickly, quickly, in our days, soon. God build, God build, build Your house soon.

בְּחוֹר הוּא, גָּדוֹל הוּא, דָּגוּל הוּא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקֶרֶב. בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקֶרֶב. אֵל בָּנָה, אֵל בָּנָה, בֵּיתוֹ בְּקֶרֶב.

Chosen is He, great is He, noted is He. Quickly, quickly, in our days,

soon. God build, God build, build Your house soon.

הדור הוא, נתיק הוא, זכאי הוא יבנה ביתו בקרוב. במהרה, במהרה, בנמינו בקרוב. אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

Splendid is He, distinguished is He, meritorious is He. Quickly, quickly, in our days, soon. God build, God build, build Your house soon.

חסיד הוא, טהור הוא, יחיד הוא יבנה ביתו בקרוב. במהרה, במהרה, בנמינו בקרוב. אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

Pious is He, pure is He, unique is He. Quickly, quickly, in our days, soon. God build, God build, build Your house soon.

כביר הוא, למוד הוא, מלך הוא יבנה ביתו בקרוב. במהרה, במהרה, בנמינו בקרוב. אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

Powerful is He, wise is He, A king is He. Quickly, quickly, in our days, soon. God build, God build, build Your house soon.

נורא הוא, סגוב הוא, עוזו הוא יבנה ביתו בקרוב. במהרה, במהרה, בנמינו בקרוב. אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

Awesome is He, exalted is He, heroic is He. Quickly, quickly, in our days, soon. God build, God build, build Your house soon.

פודה הוא, צדיק הוא, קדוש הוא יבנה ביתו בקרוב. במהרה, במהרה, בנמינו בקרוב. אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

A restorer is He, righteous is He, holy is He. Quickly, quickly, in our days, soon. God build, God build, build Your house soon.

רחום הוא, שדי הוא, תקיף הוא יבנה ביתו בקרוב. במהרה, במהרה, בנמינו בקרוב. אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

Merciful is He, the Omnipotent is He, dynamic is He. Quickly, quickly, in our days, soon. God build, God build, build Your house soon.

ספירת העומר

ספירת העומר בחוץ לארץ, בליל שני של פסח:

The counting of the *omer* outside of Israel on the second night of Pesach:

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו על ספירת העמר. היום יום אחד בעמר.

Blessed are You, Lord our God, King of the Universe, who has sanctified us with His commandments and has commanded us on the counting of the *omer*. Today is the first day of the *omer*.

אחד מי יודע

אחד מי יודע? אחד אני יודע: אחד אלהינו שבשמים ובארץ.

שנים מי יודע? שנים אני יודע: שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ.

שלושה מי יודע? שלושה אני יודע: שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ.

ארבע מי יודע? ארבע אני יודע: ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ.

חמשה מי יודע? חמשה אני יודע: חמשה חומשי תורה, ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ.

ששה מי יודע? ששה אני יודע: ששה סדרי משנה, חמשה חומשי תורה, ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ.

שבעה מי יודע? שבעה אני יודע: שבעה מי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חומשי תורה, ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ.

שמונה מי יודע? שמונה אני יודע: שמונה מי מילה, שבעה מי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חומשי תורה, ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ.

תשעה מי יודע? תשעה אני יודע: תשעה נרחי לדה, שמונה מי מילה, שבעה מי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חומשי תורה, ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ.

עשרה מי יודע? עשרה אני יודע: עשרה דבריא, תשעה נרחי לדה, שמונה מי מילה, שבעה מי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חומשי תורה, ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ.

שנים עשר מי יודע? שנים עשר אני יודע: שנים עשר שבטא, אחד עשר כוכביא, עשרה דבריא, תשעה נרחי לדה, שמונה מי מילה, שבעה מי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חומשי תורה, ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ.

שלושה עשר מי יודע? שלושה עשר אני יודע: שלושה עשר מדא. שנים עשר שבטא, אחד עשר כוכביא, עשרה דבריא, תשעה נרחי לדה, שמונה מי מילה, שבעה מי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חומשי תורה, ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ.

Who knows one? I know one: One is our God in the heavens and the earth. Who knows two? I know two: two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows three? I know three: three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows four? I know four: four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows five? I know five: five are the books of the Torah, four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows six? I know six: six are the orders of the Mishnah, five are the books of the Torah, four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows seven? I know seven: seven are the days of the week, six are the orders of the Mishnah, five are the books of the Torah, four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows eight? I know eight: eight are the days of circumcision, seven are the days of the week, six are the orders of the Mishnah, five are the books of the Torah, four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows nine? I know nine: nine are the months of birth, eight are the days of circumcision, seven are the days of the week, six are the orders of the Mishnah, five are the books of the Torah, four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows ten? I know ten: ten are the statements, nine are the months of birth, eight are the days of circumcision, seven are the days of the week, six are the orders of the Mishnah, five are the books of the Torah, four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows eleven? I know eleven: eleven are the stars, ten are the statements, nine are the months of birth, eight are the days of circumcision, seven are the days of the week, six are the orders of the Mishnah, five are the books of the Torah, four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows twelve? I know twelve: twelve are the tribes, eleven are the stars, ten are the statements, nine are the months of birth, eight are the days of circumcision, seven are the days of the week, six are the orders of the Mishnah, five are the books of the Torah, four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows thirteen? I know thirteen: thirteen are the characteristics, twelve are the

tribes, eleven are the stars, ten are the statements, nine are the months of birth, eight are the days of circumcision, seven are the days of the week, six are the orders of the Mishnah, five are the books of the Torah, four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth.

חד גדיא

חד גדיא, חד גדיא דובין אבא בתרי זוי, חד גדיא, חד גדיא.

One kid, one kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

ואתא שונרא ואכלה לגדיא, דובין אבא בתרי זוי. חד גדיא, חד גדיא.

Then came a cat and ate the kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

ואתא כלבא ונשד לשונרא, דאכלה לגדיא, דובין אבא בתרי זוי. חד גדיא, חד גדיא.

Then came a dog and bit the cat, that ate the kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

ואתא חוטרא והכה לכלבא, דנשד לשונרא, דאכלה לגדיא, דובין אבא בתרי זוי. חד גדיא, חד גדיא.

Then came a stick and hit the dog, that bit the cat, that ate the kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

ואתא נורא ושרף לחוטרא, דהכה לכלבא, דנשד לשונרא, דאכלה לגדיא, דובין אבא בתרי זוי. חד גדיא, חד גדיא.

Then came fire and burnt the stick, that hit the dog, that bit the cat, that ate the kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

ואתא מנא וכבה לנורא, דשרף לחוטרא, דהכה לכלבא, דנשד לשונרא, דאכלה לגדיא, דובין אבא בתרי זוי. חד גדיא, חד גדיא.

Then came water and extinguished the fire, that burnt the stick, that hit the dog, that bit the cat, that ate the kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

ואתא תורא ושתה למנא, דכבה לנורא, דשרף לחוטרא, דהכה לכלבא, דנשד לשונרא, דאכלה

לגדיא, דזבין אבא בתרי זוי. סד גדיא, סד גדיא.

Then came a bull and drank the water, that extinguished the fire, that burnt the stick, that hit the dog, that bit the cat, that ate the kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

ואתא השוחט ושחט לתורא, דשתה למינא, דכבה לנורא, דשרף לחוטרא, דהפה לכלבא, דנשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוי. סד גדיא, סד גדיא.

Then came the *schochet* and slaughtered the bull, that drank the water, that extinguished the fire, that burnt the stick, that hit the dog, that bit the cat, that ate the kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

ואתא מלאך המות ושחט לשוחט, דשחט לתורא, דשתה למינא, דכבה לנורא, דשרף לחוטרא, דהפה לכלבא, דנשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוי. סד גדיא, סד גדיא.

Then came the angel of death and slaughtered the *schochet*, who slaughtered the bull, that drank the water, that extinguished the fire, that burnt the stick, that hit the dog, that bit the cat, that ate the kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

ואתא הקדוש ברוך הוא ושחט למלאך המות, דשחט לשוחט, דשחט לתורא, דשתה למינא, דכבה לנורא, דשרף לחוטרא, דהפה לכלבא, דנשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוי. סד גדיא, סד גדיא.

Then came the Holy One, blessed be He and slaughtered the angel of death, who slaughtered the *schochet*, who slaughtered the bull, that drank the water, that extinguished the fire, that burnt the stick, that hit the dog, that bit the cat, that ate the kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.